

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖR

GRUNDLAGD AF

FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SONDAGEN DEN 21 FEBRUARI 1915.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

Plastisk danskonst

ET HAR DANSATS MYCKET FÖR STOCKHOLMSPUBLI-
ken de sista två veckorna. "Scheherezade" har dansats på
operan 3 gånger och Gabo Falk, Karin Eckstein och Einar
Nerman ha upprepat sina plastiska danser, som första gån-
gen utfördes den 10 febr. på Musikaliska akademien inför
fullsatt salong. Större kontraster kunna inte sättas mot hvarannan än den
orientaliska danspantomimen på operan och den klassiska dansen på
akademien. I Scheherezade hopas en hel skala af starka yttre effek-
ter. I Baksts dekorationskonst är färglöseriet så öfverväldigande, att
man knappt får andrum att ta emot alla dessa färgintryck, som fullständigt
forsa mot en från danserskornas dräkter, från mattor och förhängen,

1. Gabo Falk i Preludium af Chopin.
  2. Karin Eckstein och Einar Nerman i Liebesleid af Kreisler. Dansen komponerad af A. Behle.
- Goodwin, Kamerabild.

från fruktskålar, vapen, smycken; musiken hamrar eller smeker mot öronen och dans-, kärleks- och mordscener öka på hela sensationsformen som släppes lös öfver åskådaren, han har bara att vara passiv och hvirfla med. — Vid föreställningen på Akademien däremot eggades ens konstnärliga mottaglighet med möjligast enkla yttre medel. En slät vägg af groft linne var hela dekorationen, musiken, d. v. s. piano, var doldt bakom sidoväggen, dräkter enklast möjliga i dämpade nyanser, en kolt, en tunika, några slöjliga draperier, inga smycken, inga konstlade belysningseffekter. Intet som kunde dra bort uppmärksamheten från hufvudsaken, kropparnas rytmiska rörelser i intim anslutning till musiken. Dalcroze är ju mycket rädd för alla hjälpeffekter. När hans elever uppförde Orfeus som offentligt festspel i hans dansinstitut i Hellerau hade de inga andra dräkter än den vanliga öfningsdräkten af trikåtyg. De tre svenska unga danskonstnärerna äro ju representanter för Dalcroze-Behles skola. Gabo Falk har nyss gått igenom hans institut för plastisk dans. Hon är trogen sin mästars grundprincip om dansen i och för sig såsom konstnärligt uttrycksmedel. Det var första gången den unga 18-åriga konstnärinnan uppträdde offentligt inför svensk publik, och hon vann den helt och hållet för sig med sin aristokratiska konst och sin personliga charme. Vi tyckte att vi förstodo bättre än förr den rytmiska dansens väsen, när den finvuxna flickgestalten i den korta blommiga tuniken fladdrade omkring efter Chopins Valse, assdur. Liksom vinden drifver fjärlin och strömriktningen drar sländan med sig, så är det musiken, som hvirflar omkring med danserskan, jagar eller hejdar henne, lyfter henne i språng eller får henne att huka sig mot marken, får henne att le eller att se skrämmd ut. Hon är så absorberad i sin tysta ensamma lek, så omedveten om oss alla, som se på, som om hon vore ett väsen från Midsommarnattsdrömmens utommänskliga värld.

Gabo Falk visar inte bara ett urval af behagfulla, klassiskt sköna rörelser. Ack, vi ha sett så många oklanderliga fulländade dansflickor leka med imaginära snäckor vid en imaginär strand och varit förtämligen oberörda. Men här kommer det personligt geniala till. Gabo Falk har redan sitt eget sätt att utföra sina danser. Det visade hon isynnerhet i Valse Triste af Sibelius — i programmet står en not om att musiken tänkes uttrycka en sjuk kvinnas feberfantasier och dödsskräck. Här kunde det lätt ha blifvit gester, lånade från den stora romantiska dramatiken. I stället fick Gabo Falk med diskreta uttrycksmedel ett äkta tragiskt moment i dansen. Med egendomliga bundna armrörelser antydde hon den sjukas hjälplöshet i feberyrseln. Skräcken drog läpparna till två tunna streck, som blottade tänderna.

GABO FALK I VALSE TRISTE AF SIBELIUS.

En sjuk kvinna ser i feberfantasier sitt förflutna lif. Hon hör dansmusik, då plötsligt döden uppenbarar sig. Hon kämpar mot honom, men måste slutligen resignera. Goodwin, Kamerabild.

Längst ute . . .

AF GUSTAF ULLMAN.

LANGST UTE VID SKARGÅRDENS
yttersta rand
lyser Vardingens bländhvit i vintersols-
brand. —

Man undrar, — hvad månde väl lefva
därute i klyfta och skrefva?

Men nalkas du Vardingens ensliga ö,
du finner — en saga i villande sjö:
en båthamn, med grundmurad brygga,
och stugor, som dockhus så snygga.

Och vill det sig väl, skall en jänta du se
så strålande frisk som en solmorgon
le, —

en ros — ibland klippornas hallar,
därute, där världshafvet svallar. —

Med francelik säkerhet utförde hon den svåra scenen.

De orientaliska danserna Anitras dans och Jeffas voro kanske höjdpunkten af programmet. Mänskligheten har ju de sista åren svårligen hem-sökts af kedjebhängda Salomedanserskor och annan gva-orientalisk förförelsedans. Här fick man se hur äkta danskonst kunde lyfta genren upp på ett helt annat plan, göra den frisk och ny och omotståndlig. Yngve Berg har komponerat en raffineradt stilfull dräkt med egyptiskt motiv till dessa danser. Han hade försmått alla andra färg effekter än ett metallblått bröststycke och det svarta slöjtygets och de mattsvarta pärlornas kontrast mot elfenbenstonen i hudfärgen.

Karin Ecksteins smittande friska danshumör och Einar Nermans originella danskaraktärer har Stockholm glädt sig åt förut, och de togos emot med minst lika mycken förtjusning den här gången. Einar Nermans pierrottyp är tragisk och barnlig drömspelsfigur och leddocka, en ny och suggestiv pierrot. Ett annat originellt dansnummer utförde dessa båda till Kreislers förtjusande wienervals Liebesleid. Dansen, komponerad af Anna Behle, kostymerna af Sacharoff. Sacharoff och den vackra Clotilde v. Derk äro ett danspar, som eröfrat München och Wien med sin dans, och jag antar

Ryssland, efter Sacharoff är ryss. Dräkterna i starkt grönt, svart och brons verka Alt-wienerstil, men kanske särskildt kavaljersrens dräkt, den vemodigt lutande hållningen och det inte korta håret påminner om expressionistiskt målade ynglingar. — Dansen måste biseras liksom nästan alla nummer.

Framgången var fullständig för danstrion, blomsterskörden, så enorm som man sällan sett här i Stockholm — utom när Operan utan Stockholmsholmspubliken att få höra fru Jungstedt — men för att vara på Akademien var den enastående. — De tre komma senare i vår att fara ut på rytmisk dansturné genom Sverige, Norge och Danmark. Och Stockholmsholmspublikens hyllning kunna de också taga som ett ärligt menadt: Lycka till!

IDA BUERGEL GOODWIN.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde
alltid adresseras till Redak-
tionen af Idun, ej till någon
särskild medlem af
densamma.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	3.50	Halft år	4.50
Kvartal	1.75	Kvartal	2.25
Månad	0.75	Månad	0.90

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 58 03. Kl. 10—4.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 61. Allm. 4 02. Kl. 11—1.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.	

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser:
30 öre å textida.	30 öre efter text. 35 öre
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textida. 20% förh. för särsk. begärd plats.

Silfversmide och miniatyrkonst.

Olga Lanner.

då har hon gjort en stor insats. Vacker armatur är lika viktigt för en x-raylampa som en vacker klänning för en strålande kvinna.

På silfversmidets område har emellertid fröken Lanner nedlagt det mesta arbetet, och här är hon, så vidt jag kan se, något af en nydanare. Hennes silfverarbeten vittna om en uppdrifven handverksskicklighet och hon är en originell och fyndig mönsterkompositör, af en smula karlavulen läggning — såsom sådan. Våra läsare torde erinra sig de vackra originella silfverstakarna till Engelbrektskyrkans altare, hvilka på sin tid reproducerades i Idun. Hon har nu sändt en del vackra arbeten till San Franciscoutställningen, utställer andra i den nya utställningslokalen Strandvägen 17 i Stockholm och har flera nya silfversaker under händerna. Då den allra flyktigaste inblick i arbetsmetoden visar, hvilken möda den minsta snusdosa kostar för att bli fullkomlig i sin art, är lätt att ungefärligen räkna ut, hvilken grad af energi och arbetsintensitet, som ut-

Lisa Bianchini.

PORJUSVERKENS INVIGNING har gjort aktuella en ung konstnärinna och en ung firma i Stockholm, den första heter Olga Lanner, den senare Ateljé Smideskonst, och det är egentligen två namn på samma sak. Sammanhanget med Porjus är det, att Olga Lanner (eller firman) levererat all belysningsarmaturen till det nya kraftverket. Att man vid anläggningen af ett verk i den allvarsamma nytans tjänst, sådant som Porjus, tillgodoser skönhetspunkterna och det i själfva arbetslokalerna, inte bara i direktionsrummet, är ett ganska betydelsefullt och glädjande symptom, icke blott på öfverste Hansens och öfveringenjör Borgqvists konstnärliga intressen, men på det nya sättet att se på skönheten till att begära den äfven under veckodagarna. Olga Lanner såg också i Porjusverkens anbud mer än en god beställning, hon anade en framtid däri, för sig och sin firma och för smideskonsten, som hon vigt sina krafter åt. Det visade sig också att Porjusexemplet snart smittade: vid Älfkarleby kraftverk har man likaledes beställt konstnärlig armatur af fröken Lanner, hvarmed firman nu som bäst är sysselsatt. Porjusarmaturen är af järn och opalescentglas, bergen och vattnet gå igen i motiven, med mycket god effekt, så vidt man kan döma endast af fotografi. Fröken Lanner ägnar sig förnärvarande flitigt åt just belysningsarmaturen och samarbetar å delta fält med en målsman för de moderna amerikanska belysningsmetoderna, ingenjör Hilding Jacobsson. Hon har på belysningsområdet en stor åker, besädd med ogräs, att arbeta på. Kan hon komma därefter — icke att göra all armatur i Sverige, men lära den köpande allmänheten att se hvad som är vackert och fullt, så att den reser sig mot allt det fruktansvärda kram, som bjudes den och begär hederliga och vackra saker,

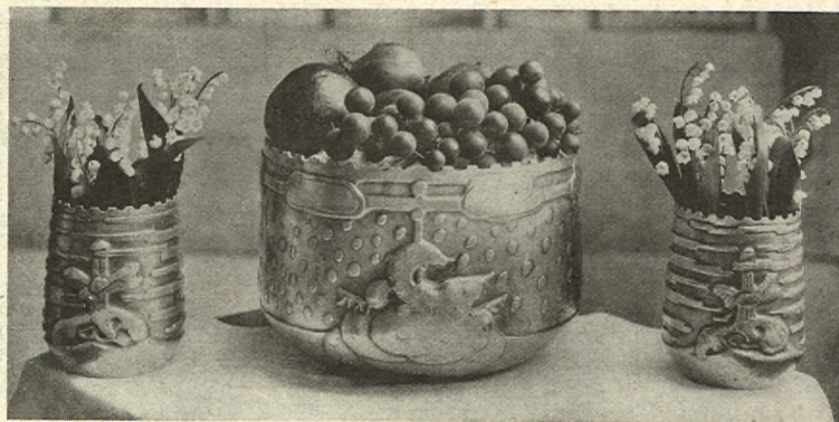
I Olga Lanners ateljé.

vecklas af den duktiga unga chefen för "Ateljé Smideskonst". Icke minst duktigt är att hon kan vara sin egen verkmästare och bas för en arbetsstyrka, som tidvis uppgått till 30 stycken.

En konstart, mera skild från den vår silfversmed öfvar än miniatyrmålningen kan

icke gärna tänkas. Och likväl samarbetar fröken Lanner med en miniatyrmålarinna, fru Lisa Bianchini, i det hon infattat i silfver några af den senares miniatyrer. När underleknad först hörde talas om "tapperhelsdosorna". stod jag inför en gåta, hvars förklaring dock är mycket enkel. Fru Bianchini, gift med den kände målaren med samma namn, alltså bosatt i Sandhamn, har haft den goda idén att måla Tapperheten och dess bärgningsångare i miniatyr under bärgningens olika stadier. Af dessa miniatyrer ha några infattats i skrin och dosor och öfverlämnats som hedersgåfvor af Neptunbolaget åt ledarne af arbetet. Man kan förstå med denne gifvare och dessa mottagare, att arbetet måste vara tekniskt korrekt, ty en bärgningskapten, som upptäckte en felaktig proportion eller en sladd som kommit på fel plats, skulle säkerligen tycka synd om det goda gamla silfret, och sådant får icke riskeras. Men dessutom är arbetet gjort med konstnärlig blick och mjuk hand. Vackrast af fru Bianchins miniatyrer är den senast gjorda af hennes unga dolter, där ansiktets karaktär är gifven med i dubbel måtto kärleksfull omsorg.

Östermalms nya, smakfulla konstsalong, där dessa arbeten äro utställda, erbjuder möjlighet att anordna små inima separatutställningar. För närvarande finnes här i broderlig samsja, ett flertal goda konstnärer, representerande olika konstriktningar. Om motsatsen Zorn — Grünewald har redan mycket ordats, man skulle kunna dra upp andra också. Men det är ju blott som det skall vara i en konstsalong, afsedd att skaffa konstnärerna afsättning för sina arbeten och allmänheten tillfälle att välja efter olika ståndpunkter och förmögenhetsvillkor. Inte skola vi missunna den stackars Zorn att få sälja en tavla, ifall han skulle önska, eller hur herr Grünewald? Ett nytt namn,

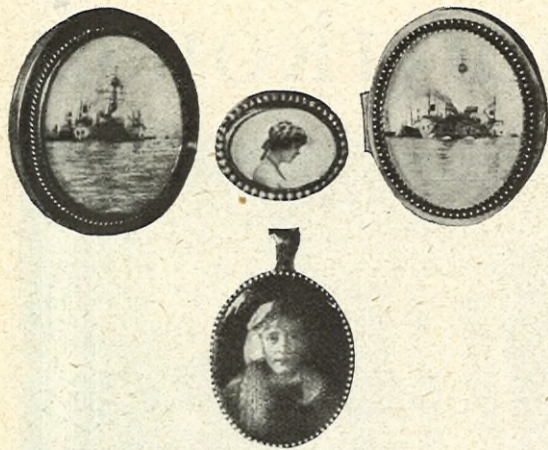
Silfversmide, exponerad å San Franciscoutställningen. Af Olga Lanner. A. Blomberg foto.

Läkemiskt tvätt
fa Edra bal-och
supedrakterhos
os och Nilblir
beläfen

Örgryte Kemiska
Tvätt-och Färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN.
Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie-
och Tryckpapper
samt kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Miniatyrmålningar af Lisa Bianchini, med infattning af Olga Lanner.

som signerat ett par skulpturer, är Britta Liljefors, dotter till Bruno Liljefors. Arten röjes tydligt hos den unga.

E. W.

En kruka liljekonvaljer.

Af ALMA FALK.

GAMLA TANT CECILIA SATT I solskenet vid fönstret med sin virkning, då det ringde på tamburklockan. Hvem kunde nu komma? Det var det roligaste hon visste, när någon kom till henne och pratade bort en stund. Men det hände så sällan, att den lilla gumman blef riktigt perplex, när någon gång tamburklockans gälla "kling-kling" ljud genom den lilla våningen. Nu rätade hon ofrivilligt på sin böjda rygg, slätade med handen öfver den lilla svarta spetsmössan på det tunna hvita håret och sköt glasögonen upp i pannan just som dörren öppnades för ett lifligt elegant väsen, en charmant sammansättning af pälsverk och plymer.

"Å, nej då — jag tror minsann det är min egen lilla flicka!"

Och hela det lilla gummansiktet strålade.

Fru Karin hade varit tant Cecilias favorit, sedan hon var barn, och hon kunde aldrig upphöra att kalla henne sin lilla flicka, fastän denna nu varit gift ett par år.

Fru Karin slog sig ned midt emot tant Cecilia vid det lilla fönsterbordet och pratade och skrattade, medan tant Cecilia bara hörde på med ett sådant godt leende öfver det lilla fina ansiktet. Fru Karin hade så mycket att berätta — om allt roligt som hon och hennes man varit med om, sedan hon sist var hos tant Cecilia, och allt de skulle vara med om under den kommande veckan. Det var baler och middagar och teaterpremiärer — det var ju midt i säsongen nu på nyåret. Och så talade hon om nya toaletter och om hvad hon fått i julklapp af sin man. Och nu hade hon så många visiter att springa på. Hon måste passa på, när det var så här vackert väder. Hon hade inte tid att sitta länge i dag hos tant Cecilia. Ville bara titta in ett slag i förbifarten, men hon skulle snart komma igen och sitta en hel förmiddag.

Där stod en kruka med nyutslagna liljekonvaljer i fönstret. Fru Karin blef alldeles betagen, när hon fick syn på dem.

"Så förljusande, tant lilla, hvarifrån har du fått dem?"

Och hon böjde sitt smala ansikte öfver blommorna och söp in deras doft.

"Ja, visst äro de rara! Jag har själf dragit upp dem. Och du ska ha krukans, eftersom du tycker om dem."

"Nej, nej, tant lilla, behåll dem själf — de stå så bra här i solskenet."

"Du har väl solskenet hemma i dina fönster också? Ställ dem på din mans skrifbord, så blir han glad, när han kommer hem. — Seså . . ."

Tant Cecilia var redan i färd med att svepa en tidning om krukans. Det hjälpte inte med några protester. Det gick inte an att göra gumman ledsen genom att inte ta emot hennes kruka. Och så tackade fru Karin, så hjärtligt hon förmådde, tog krukans på armen och gick.

Fru Karin kände sig ofantligt generad, när hon kom ut på gatan. Det var ju förfärligt att gå här midt i solskenet i sin bästa promenaddräkt med ett stort tidningspaket på armen. Hon kunde ju när som helst möta en bekant. Och hon hade ju så många visiter att gå på. Det fattades bara, att hon skulle dra krukans med sig till generalens och justitierådets. Och hvad skulle hon förresten med den att göra? Hon hade så mycket blommor hon kunde önska sig hemma. Och ville hon ha fler, kunde hon bara telefonera till blomsteraffären midt

Hon är så ensam. Ingen har hon i hela vida världen, sedan hennes gosse gick ifrån henne. Han var hennes glädje i livet — och hon hade äfven andra vänner då — men så kom det förfärliga. Han tog ur kassan i den affär, där han var anställd. Och då han blef upptäckt, sköt han en kula genom sitt hufvud.

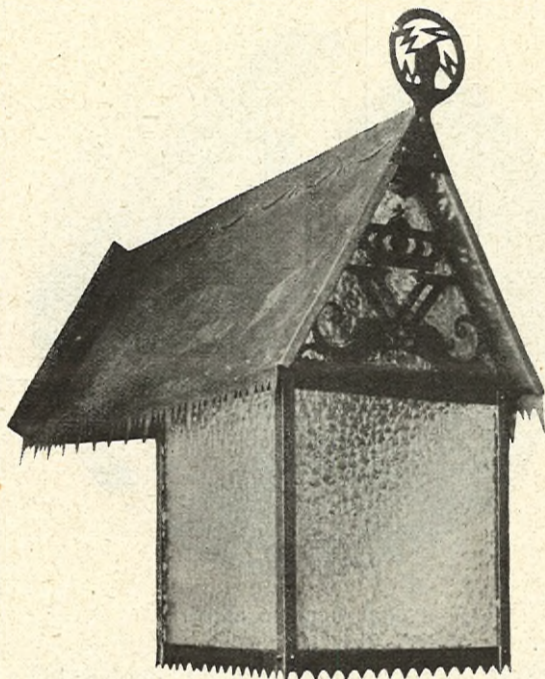
Hon var inte gammal, gumman, men sorgen hade gjort hennes hår grått, hennes ansikte rynkigt och hennes rygg böjd på mindre än ett halfår. Hon hade inte mistat bara honom, utan äfven de få vänner hon haft, då han lefde. Men nu kändes ingen vid henne. Hon tyckte att alla sågo på henne, som om de ville säga: "Där går hon, som är mor åt honom, som stal och tog lifvet af sig."

Nu var hon så gränslöst ensam. Hon hade ingenting i hela vida världen att hålla sig till mera än sin gosses graf. Den besökte hon hvarje dag. Och hon tyckte det var en sådan tröst för henne att veta, att hon var ensam om att hålla af honom. Då behöfde han henne, ty alla behöfva någon att be för deras själar. Hon hade aldrig råd att köpa någon blomma att sätta på hans graf — den låg där alltid så svart och dyster, men så länge hon lefde ville hon gå dit och bedja hvarje dag. Hon tyckte liksom, att hon därigenom hade ett visst berättigande att lefva. Hennes döde, ensamme gosse behöfde henne ju.

Medan hon gick i sina tankar, hade hon hunnit in på kyrkogården och fram till sonens graf. Hon hade gått och sett ned i marken hela tiden. Först nu lyfte hon hufvudet. Men hvad var detta? På den svarta jordkullen, som aldrig förr blifvit prydd med en blomma, stod en kruka med de härligaste liljekonvaljer.

Den lilla gumman sjönk ned på det låga stentrappsteget, som förde upp till grafven, och stora tårar runno utefter hennes skrynkliga kinder, medan hon hviskade: "Så har du ändå en, som älskar dig, gossen min. Nu behöfver inte ens du mig. Ty hon har nog större rätt än gamla mor att pryda din graf och be för din själ."

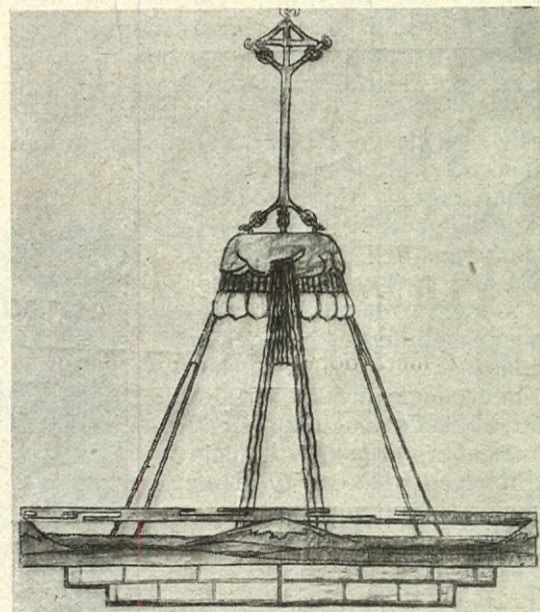
Allt mer och mer sjönk den lilla gumman samman på grafven. Nu först kände hon sig riktigt förfärande ensam och öfverflödig här i livet, nu när hon trodde, att inte ens hennes gosse behöfde henne.

Armatur till hufvudportalen å Porjus' kraftverk. Af Olga Lanner.

öfver gatan, så fick hon strax upp så mycket hon ville ha. Hon gick och relade upp sig på krukans hon bar, så till slut var hon riktigt förargad på den och tyckte att blommorna verkade rent löjligt hemmagjorda och oskolade. Hvad skulle hon göra med den förargliga krukans? Hennes väg gick öfver en kyrkogård. Hon märkte det med ens — hon hade tänkt så mycket på sin kruka förut, att hon inte märkt hur långt hon hunnit. Så — helt hastigt — vecklade hon upp tidningen, och innan hon knappt hunnit tänka tanken till slut, hade hon satt den lilla krukans med liljekonvaljerna på en liten svart grafkulle och gick raskt vidare med en befriande känsla af att ha sluppit ifrån något besvärligt och efterhängset.

Ut från en trång gränd vandrar en liten böjd gumma i svart schalett och en kappas, som en gång varit svart, men som nu skiftar från grönt till brunt i det obarmhärtiga solskenet. Hon ser ner i gatan och hennes ansikte är härjadt af fattigdom och sorg.

Krona af järn och opalescentglas för kontrollrummet i Porjus' kraftverk. Af Olga Lanner. Almborg & Preinitz foto.

IDUNS KOKBOK

Af
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet.

Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5:50 inb.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

TYNGDENS ANDE. ANNA LENAH ELGSTRÖM.

DEN BEROMDE KVINNOLÄKARENS väntrum äro väggarna klädda från golf till tak af bokhyllor, fulla af gamla, mörknade band, från hvilkas ryggar guldsnittet lyser i ärorika namn på alla tiders största skalder, filosofer och vetenskapsmän. Men mot denna stolta bakgrund aftecknar sig likt en torffig fris de tåligt böjda gestalterna af en skara kvinnor — två bleka, knotiga arbetarehustrurs, en hafvande kvinnas med ofantlig mage, en blårod, pussigt uppsväld gammal gummas och sist i raden min egen, hvars bild jag skyggar för att möta i spegeln midt emot, så pinsam och främmande är mig synen af denna färdä skepnad med sitt gula ansikte och de underlifssjuka hemska ögon, som likna skämde ägg, så sällsamt motbudande och obekant detta urholkade skal, denna stela mask, hvilken bland människorna i vår lilla stad går under namnet fru Johan Björkman, docentens hustru, men som icke är jag.

Ty jag själf — min själ — hyser in i det sista ett ängsligt hopp att äga en gnista kvar, en glänta ut — jag vill icke kännas vid henne — hon skrämmer mig, mannekinen där, som gör allt hvad folk vill men intet vill för egen räkning — är nöjd blott hon får sitta stilla och slöa, en i flocken af tröttkörda kvinnor, hvilka utsläpade af futtiga omsorger, betungade af alltid nya bekymmer, gnagda af ständig trötthet och sjukdom, fördummas, förfultats och ödmjukt resignerat i blind undergifvenhet, tåligt väntande med tomma blickar, trötta, tomma blickar, hvilka mekaniskt flacka öfver böckernas tillar och tanklöst stafva bokstäfverna i världens härligaste verk.

O, Gud hvilken kontrast! Vi — Vi — och intill oss, så nära, så verkligt att vi om vi gitte genast kunde fördjupa oss i dem — detta otal vittnesbörd om människors kraft och storhet, denna mängd af stolta bevis på deras sega, tåliga kamp mot ljuset, medvetandet, sanningen!

O, Gud, att det kan finnas en sådan kontrast. Vi — och alla de stora döda, som förkroppsligat den hemlighetsfulla längtan efter återförening med oändligheten, hvilken tiderna genom fyllt släkternas hjärtan med hopp och ve och oafälligt rest dem, stridande, drömmande, fikande efter det oupphimmeliga, som skall hinnas.

Tusentals dörrar ha de öppnat ut mot gränslösheten och här sitta vi invid dem, instängda i hvar sin lilla mörka värld, en trång, orolig cirkel, i hvilken vi trampa kring utan mål och som är omkring oss och hindrar oss, hvar vi gå och hvar vi se.

Rundt om myllrar världsarbetet vidare men vi äro fångade, stäckta — färdiga utan att ha kommit någon hvar. Vi lefva men vi äro dock mera döda än de stora, som drogo sin sista suck för kanske tusen år sedan — de stora, hvilka voro människor som vi.

O, när jag tänker på detta — människor som vi — då är det som om min själ ville spränga min kropp af förtviflan öfver sin bundna längtan uppåt, sin begränsnings vanmakt. Med kvalfulla tårar af förödmjukelse minnes jag då min ungdoms stolta brinnande bön: Gud, gör mig värdig evigheten! Gud, gör mig värdig stjärnhimlen! Gud, gör mig värdig att vara människa — som de — de största! Gör mig denna min mänskliga värdighet värdig! Och på nytt — ack, för hvilken gång — fattar jag samma krampaktiga, hopbitna beslut — att strida, arbeta, grubbla,

forska, studera! Ej förtrötts! Komma ihåg: Människa som de! Komma ihåg bramnernas: "Ty eftersom alla ting i naturen äro sammanlänkade och besläktade och eftersom själen förut haft kunskap om allt, förefinnes intet hinder för att en människa, som har återerinnat sig eller i öfverensstämmelse med den vanliga föreställningen "lärt" sig endast en sak af sig själf, kan återförvärfva sig all sin forna kunskap, förutsatt att hon blott har tillräckligt stort tålamod och icke förtrötts."

Dessa modiga ord, hvilka alla tiders skrifter blixtra af, de fylla äfven min trötta docksjäl med kraft och trots. Okuflig vill jag gå på, hinna någonstades på vägen, sätta märke i hvar tillryggalagd dag på forskningsfärden efter mitt okända mål, få hvarje ögonblick bräddfullt af sträfvan mot min sanning, känna: Min själ har icke förgäfvats varit min!

— Ja, ja, tänker jag med knutna händer. Jag vill. Jag vill själf lära känna min begränsning, icke längre nöja mig med att få den mig påtvingad likt en tvångströja af förhållandenas makt.

O, denna makt, som regerar världen genom att lamslå, trötta, skingra, göra passiv och förströdd — tröghetens och tyngdens ande — just då rycker den åter i sin fånges kedjor. Barnen börja skrika, jungfrun rapporterar: "Frun, smöret är slut!" eller här i läkarens väntrum, där jag har mina lugnaste stunder, kommer professorn i dörren och säger: "Var så god och stig in, fru Björkman." Och jag sliger in till mina dagliga marter — är åter endast en plågad kropp, som vrider sig och kvider och ingenting annat vet eller minnes än sin värk och sveda och sin djupa trötthets dvala.

— — —

Jag skriker ibland under behandlingen, blir utom mig, och ropar af smärta — kan icke hjälpa det, fastän jag skäms, då professorn från sin ståtliga höjd sänker sina stora, vackra, kloka och kalla ögon till bordet, där jag ligger och ser på mig, öfverlägset, medlidsamt, lugnt nyfiket som på något mycket aflägsset och mikroskopiskt — en varelse af lägre ordning, sjuk, beklagansvärd, men hjärtans obetydlig. Han jollrar trösteord som till ett litet barn, men hela tiden känner jag hans förakt — den starkes för den brutna, hjälparens för offret, tänkarens för slumpvarelens. Jag kryper samman under det i bitter längtan. Hvad jag afundas honom! Han lefver i idéernas klara, lugna vidder — omkring honom står tankens svala, syrade luft — hans ande har funnit vägen till sin mening, vägen upp ur slumpens värld, där jag stackare kraflar kring liksom på lifvets botten, beroende af dess bristfälligaste yttningar, verktyg och material för dess primäraste — sjukdomens offer, hvardagsbekymrens träl! Han är fri, han är frisk, han kan få arbeta, han är en man och han kan icke få några hemska underlifssjukdomar.

— Ack, professorn, säger jag till honom, ni förstår icke hvad det vill säga att vara b a r a smärta!

Han ler i sin fria, friska upphöjdhed. Och jag ler tillbaka — ganska trött. Nej, han förstår icke — att det är det tyngsta af allt — att icke ens lifvets högsta idé då kan lyfta en massa, som är släkt med all orörlighet i världen, all trötthet och tyngd.

Befrielse! Befrielse!

— När skall jag opereras? O, låt mig

snart få opereras! ber jag honom. Men han svarar blott — icke förrän till hösten, då ni utan risk kan afvänja er baby.

Jag får knappast röra mig för att icke något rysligt skall brista inom mig — jag kan det knappast heller för plågor — i mitt inre är det som om en stor glupande kräfta saft och gnagde och växte, medan jag själf urholkades. Då jag ger lillen di är det som sög han — stor och tung som han är, gudskelof — med hvarje drag min sista kraft. Men det är hett i sommar — han skulle kanske icke tåla komjölken utan måhända få dålig mage på kuppen. Och han går mot en ny tillvaro, är en ny varelse, viktigare än jag. Så tänker jag oftast. Men blir upprorisk ibland. Skall jag då aldrig under mitt enda korta lif få lefva ett ögonblick för min egen skull? Skall jag blott vara kanonföda — väg att trampa på? Måste jag endast offra och offra mig — ett tomt och futtigt offer — ty hvad är jag, hvad har jag hunnit bli, hvad har jag att ge? Men jag skall dock offra af min intighet för ett nytt släkte, som i sinom tid i sin tur skall stäckas och tvingas att börja sitt offer...

Hvad blir det då af det hela? Hvad är målet för detta meningslösa?

*

Framför mig på bordet ligger en almanacka. Jag sitter och stirrar på de tecken som markera tidens gång. Hela mitt lif har varit pinad af dess flykt, af tanken på att den aldrig blef tillräckligt utnyttjad, fick nog värdigt innehåll med sig ut i det förgångna. Men nu är det värre än någonsin. Mina dagar äro blott en räcka trasiga, osammanhängande minufragment, som jag jäktar att hinna undan, än den ena, än den andra sysslan på. Med andan i halsen bevakar jag alltid klockan. Hvar gång visaren flyttar sig finnes något nytt för mig att ta hand om, att avsluta och kasta bakom ryggen. Men ingenting hinner jag i alla fall. Liket en ständigt försvinnande penelopeväf tyckes mig mitt arbete. Intet blir kvar af det — allt måste oupphörligt förnyas. Laga mat som ätes upp och skall lagas ny och ätas upp igen — lappa trasor, hvilka genast börja nötas sönder, upp-repa alltid samma mekaniska order och på vissa klockslag göra samma saker, hvätta, hvad som ständigt åter blir smutsigt, hålla döda fing i ordning — alla dessa fusen med urverkets regelbundenhet återkommande för rättningar, hvilka så att säga bilda den grofva stommen för tillvaron — dem är det mitt göra att sköta och hålla i gång. Men tänk att det skall behöfva offras så många och så mycket för att maskineriet skall gå smordt att — den skall vara så viktig, denna vidlyftiga, tungrodda apparat af möbler, sällskapslif, matlagning och renhållning, som visar att ännu är kroppen för mer än själen, men kläderna ännu mycket mer än kroppen — formerna för lifvet viktigare än lifvet själf.

Mitt lif — som går och går — förbi — bort. Förbi så mycket brinnande skönt och stort — bort från all kraft, all intensitet, allt verkligt lif i anden.

O, att få tid för det — tid att tänka, tid att fördjupa sig i det stora haf af grubbel, frågor och aning, som böljar längst bort vid synranden i alla själar. Äfven i våra — vi kuggjul i maskineriet, utsläpade brödsflavar, slitna arbetare, hushållande hustrur.

(Forts.)

Nedanstående skildring utgör det femte porträttet i den serie personkaraktärstiker, som ansluter sig till vår stora pristäffing "Iduns friaval", angående hvars bestämmelser vi hänvisa till täffingsprospektet i n:r 1.

5. Diplomaten.

HERMAN BANG SYFTADE MED sin bekanta romantitel *De uden Fædreland...* på kringfläckande virtuoser, hemlösa vandringsmän, för hvilka själfva födelsestaden ej blir annat än en hållplats på en väg, som ingen ände har och knappast något mål. Hans egen lefnadsstil bar denna irrande prägel, han "vistades" än här, än där och bar förgängelsen offret af sig själf i en af yttersta Amerikas släder. Han var virtuos och ville gärna verka diplomat, han älskade Danmark, sitt land, lidelsefullt och var dock en af deras arma följare han kallade: *De uden Fædreland...*

Det ligger något paradoxalt i att de som främst bland alla i en främmande hufvudstad representera sitt eget land måste hänföras till dem, som lefva utan land. Den diplomatiska fiktionen säger, att när vi gå öfver tröskeln till legationshotellet, beträda vi svensk mark — likväl är afståndet oerhördt till Gustaf Adolfs torg, om icke geografiskt, så själsligt. Diplomaten isolering beror ej så mycket på jordiska distanser, som därpå att han tillhör ett internationellt frimureri, som äger bra litet gemensamt med den hvardagsvärld, hvori den mänskliga samhörigheten har sina rötter.

För hvar och en, som lefvat i mera förtroligt umgänge med diplomater och fått del af den anda, som råder inom kåren, är likheten påfallande mellan denna och en stor familj — ja, en familj med strängare band och skarpare gränser mellan öfver och under än inom många traditionstrogen gammal släkt. Här bestämmas graderna människor emellan härfint, efter deras rang och börd, förmögenhet och personliga egenskaper, här varder räknadt, räknadt, vägt och utmätt, strängare än på yttersta domen...

I familjer, organiserade efter en sådan plan, är det enligt naturens ordning kvinnan som leder och bestämmer. Det är med tanke på dottern en mor måste öfverväga: lämpar sig mitt barn för den diplomatiska karriären? — Sonen reder sig, om han är lämplig eller ej. Han kan lära det nödvändiga — kvinnan måste bära det i sin natur. En kvinna, begärlig efter inflytande, intresserad af ett vågsamt maktspel, road af att gynna och förödmjuka andra kvinnor (eller deras män), att störta eller skänka dem sin ynnest, finner inom detta exklusiva och vakna kotteri vida och lockande fält för sina talanger som "människoartist". Hon kan våga nalkas och hoppas kunna öfverlista själfva "chefessen", inför hvilken de andra ha att böja sig som tåliga barn inför en satanisk svärmor. Hon blir då också den försia som får njuta godt af chefsessens ömhet, när denna tillhör den angenäma art, som älskar att se lifvet inom kolonien ta form af en förtrolig idyll.

Det diplomatiska lifvet inbjuder i viss mån till småaktigt maktspel. Man har så föga annat att öfva sin intelligens på, man blir lätt likgiltig för allt som ligger utanför den krets man har omkring sig. Och hvad skulle

man diskutera, äfven om man hade lust? Allmänna sanningar öfverlåter den världserfarne mannen hellre åt svärmiska studenter. När politiken någon gång är intressant, vågar man inte röra vid den, af delikatess. Eljes har man alla skäl att betrakta den med likgiltighet. Måhända vet man en del mer än den tidningsläsande allmänheten, men däraf följer inte att man har något nämnvärdt inflytande på händelsernas gång. Och allt börja kannstöpa, när man rör sig bakom kulissen och bara ser, men ingenting kan göra, det vore smaklöst. Sedan man jämfört sig trött öfver staden, dit man blifvit förvisad, och utlömt sitt klander öfver utrikesministeriets på platsen brist på finess och uppmärksamhet, återstår ingenting annat än att tala om sina egna angelägenheter, personalia och karriär, befordringar, förflyttningar och afsked, malisen och rivaliteter. Slutligen tar man sin tillflykt till spelet — musiken och korten.

Det finns gifvetvis diplomater med begåfning högt öfver detta en smula banala plan, men de hotas allt för lätt af missväxt. Sällskapslifvets ofrånkomliga förpliktelser slöra för envist den ro talangen fordrar för att växa till mer än en älskvärd dilettantism. Hvem har inte haft tillfälle att se unga diplomater, som med rik utrustning och vackra föresatser börjat sin bana, vända tillbaka, iröfta, förslöade af ett tidsödande sällskapslif, och dessa ideliga middagar, luncher, fem-teer, garden parties och tusende visiter, hvaraf deras dagars mosaik är lagd! Det är visserligen sant, att ett sådant lif afslipar kanter och öfvar till smidighet, men det pressar också ut hvarje droppa ursprunglig naturell, all kraft till själfständighet, stäcker andens flykt och gör hvar sträfvan hopplös. Bismarck betecknade en gång på sitt mustiga sätt diplomaten som en grupp herrar, "som lefde för tryffel, depescher och storkors".

Undantag finnas. De äro få, men så mycket mer påfallande. Från vår egen synkrets vill jag erinra om Gobineau, hvars Indiska noveller helt nyligen efter många års väntan utkommit på vårt språk. Och jag undrar om inte Förenta Staternas ambassadör på sin tid i Berlin, White, som skrivit *Den fria tankens historia*, en gång utgjort en prydnad för Stockholms diplomatiska kår, liksom hans populäre kollega W. W. Thomas. Hvarje stockholmare känner vår nuvarande portugisiske minister Castro Feijo som skald, liksom hvarje svensk vet, att Carl Snoilsky varit diplomat. Både doktor Sigurd Ibsen och Norges nuvarande representant vid hovet i Stockholm äro bägge bevis för, att hög andlig odling väl låter sig förena med en diplomatisk karriär. Det samma gäller för den med Sverige nära lierade greve Prozor.

Kanske ligger här som så ofta sanningen på den gyllene medelvägen. Svaret på den eviga frågan om hur man gifter sig bäst är kanske helt enkelt detta: lyckan beror visserligen på vilken diplomat man väljer — men icke mindre på hvem det är som väljer, hur högt man står som kvinna.

Härpå beror det om kontrasten mellan diplomatlifvets yttre stass och dess inre tråkighet skall kunna öfvervinnas, eller om den kommer att utmynna i en tomhet och melankoli, som knappast kan döljas bakom skeptiska leenden och ett affabelt väsen. Diplomaten lif kan ofta nog ta form af en tragedi i frack. I lyckliga fall, då det besjulas af en kvinna med de högsta fullkomligheter, kan det nå vacker harmoni, blott afbruten då och då af ett litet komiskt intermezzo.

MOGENS LANG.

Snidadt skåp i valnöt.

Svenska praktmöbler.

ARKITEKT ISIDOR HORLIN I STOCKHOLM, som specialiserat sig på rumsinredningar och tillverkning af konstnärliga möbler, utställer i dagarna tvenne

Dokumentskåp i argentinisk valnöt med ebenholz.

praktmöbler, som utgöra ett prof på våra dagars möbelkonst och handtverkskicklighet. Det är två skåp, utförda i argentinisk valnöt och ebenholz, med inredning af masurbjörk och jacaranda. Den rika träskulpturen i renässansstil är utomordentligt skickligt utförd.

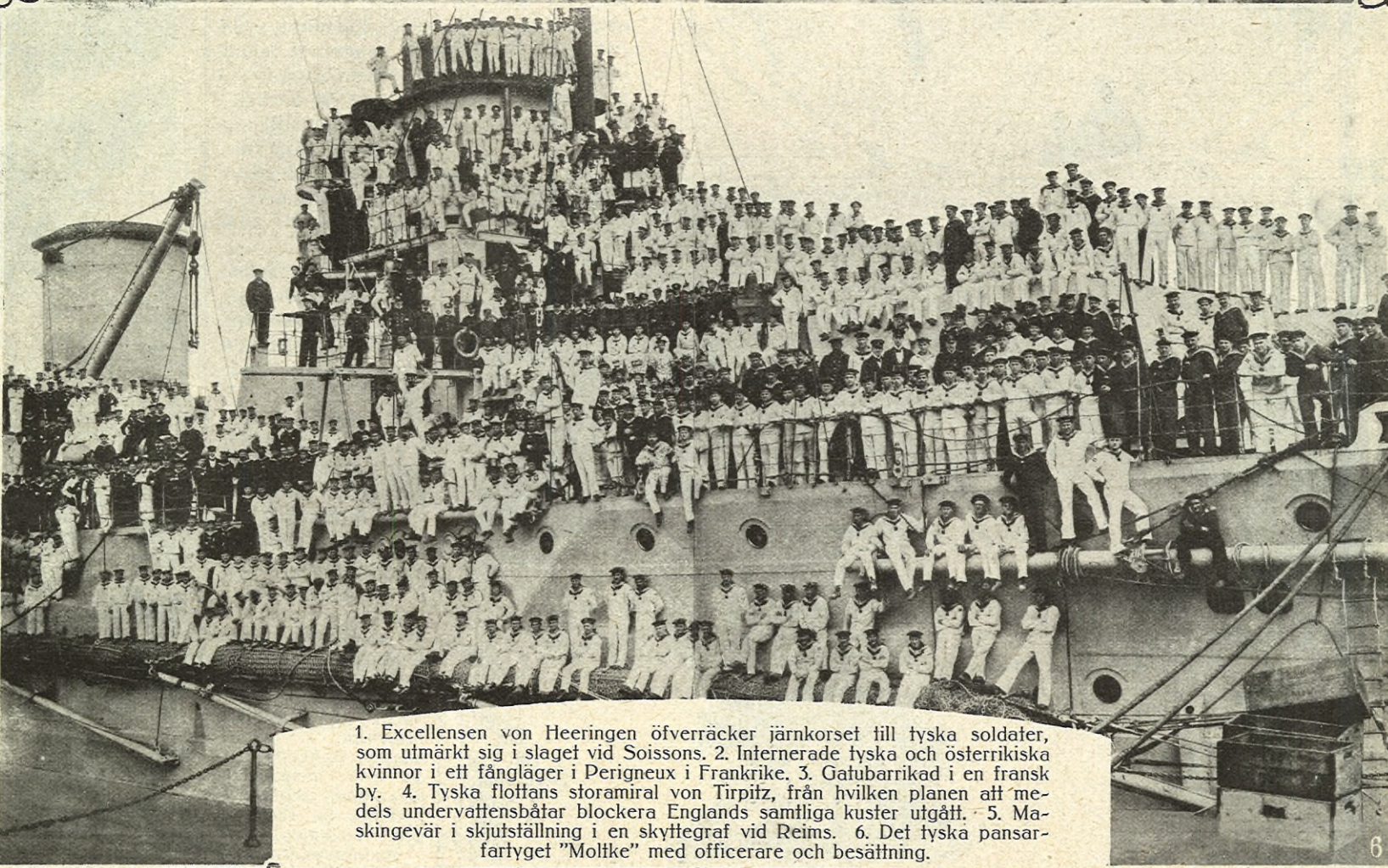
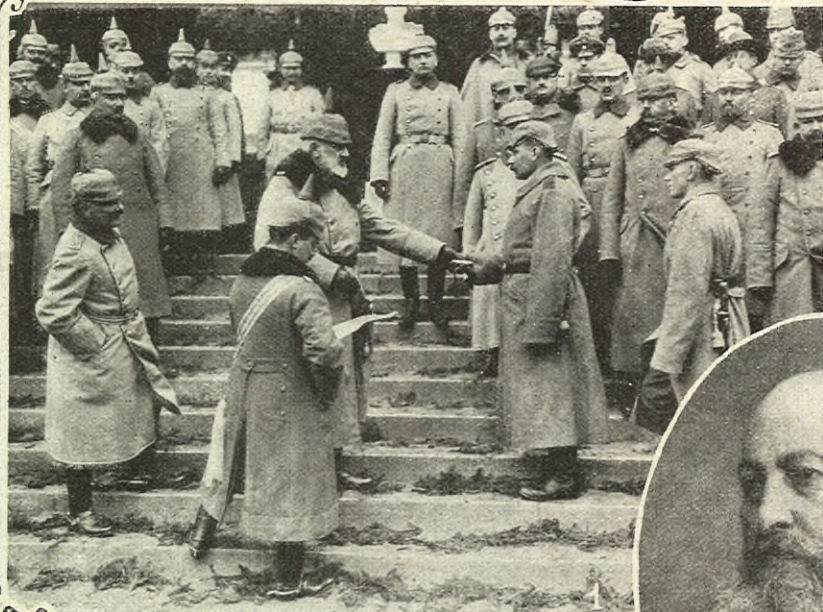
Prydnadssöm med symaskin.

SINGERS SYMASKINSAKTIEBOLAG har å Hamngatan 6 i Stockholm anordnat en utställning af arbeten i skånsk hälsöm, spetsöm, engelskt broderi m. m., alla förfärdigade å en vanlig Singers familjesymaskin. Man ser att det knappast finns någon gräns för hvad singersömmen kan användas till: dukar af alla slag, lampskärmar, kragar handväskor, servettväskor, gardiner, klädningar. Med stor behändighet följa de som leda propagandan för den Singersydda prydnadssömmen, handarbetets tekniker i spåren. Hälsömmen, särskildt den skånska, är ju just nu ytterst modern, och Singer har tagit upp äfven den och sytt upp massor af gamla skånska hälsömmönster för maskin. Denna teknik lämpar sig särskildt väl för maskinsömmen.

En skicklig brodös kan uppnå ett utmärkt vackert resultat, och hälsömmen användes ju gärna på större saker, dukar och gardiner t. ex., där det är en fördel att kunna arbeta sex gånger så fort med maskinnål som med synål. Äfven i spetsöm åstadkommes vackra saker. En af utställningens främsta föremål är en kopia af Gustaf Adolf-kragen.

En kortare kurs börjar i samma lokal den första mars, och är kostnadsfri för kunder. Den ledes af fröken Jeppson, en skånska, som utfört alla de vackra utställda arbetena. Eleverna torde snart komma underfund med att Singersömmen ger tillfälle att utveckla den individuella skicklighet, som är alla brodösers stolthet.

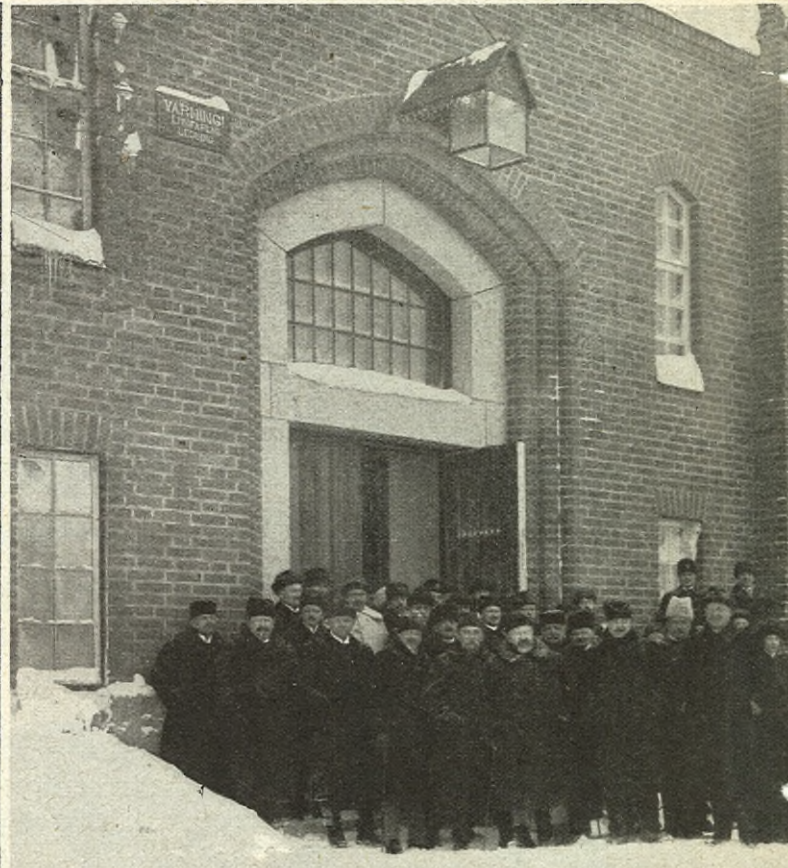
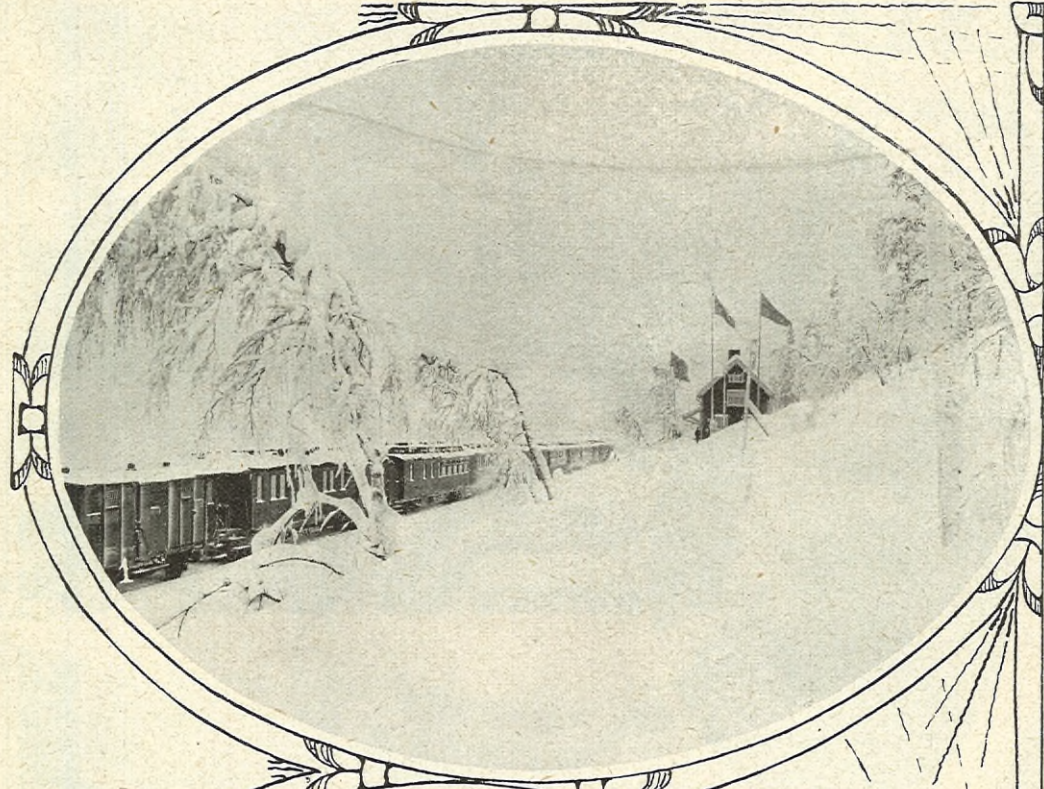
BILDER TILL VÄRLDSKRIGET

1. Excellensen von Heeringen öfverräcker järnkorset till tyska soldater, som utmärkt sig i slaget vid Soissons. 2. Internerade tyska och österrikiska kvinnor i ett fångläger i Perigneux i Frankrike. 3. Gatubarrikad i en fransk by. 4. Tyska flottans storamiral von Tirpitz, från hvilken planen att medels undervattensbåtar blockera Englands samtliga kuster utgått. 5. Maskingevär i skjutställning i en skyttegraf vid Reims. 6. Det tyska pansarfartyget "Moltke" med officerare och besättning.

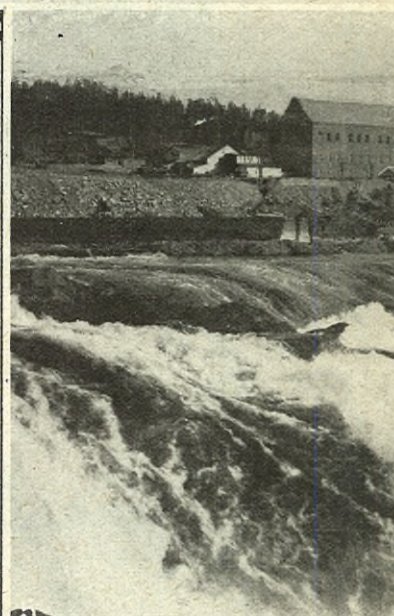
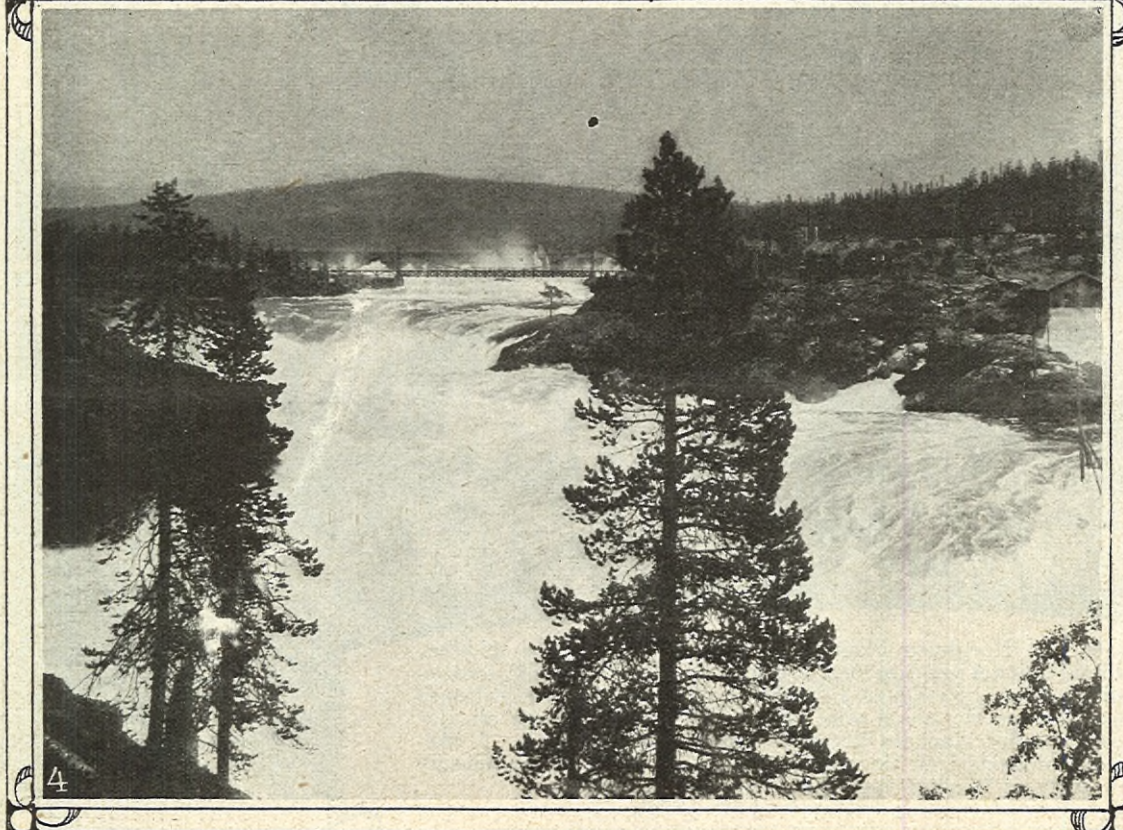
EN TYGLAD VILDMARKSJÄTTE —

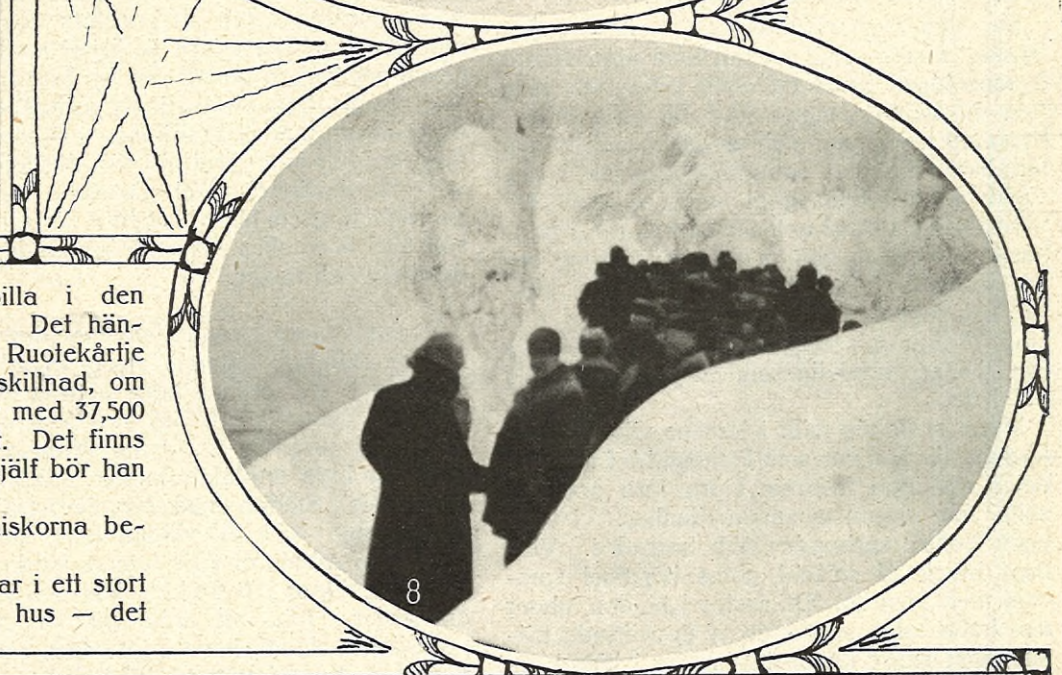
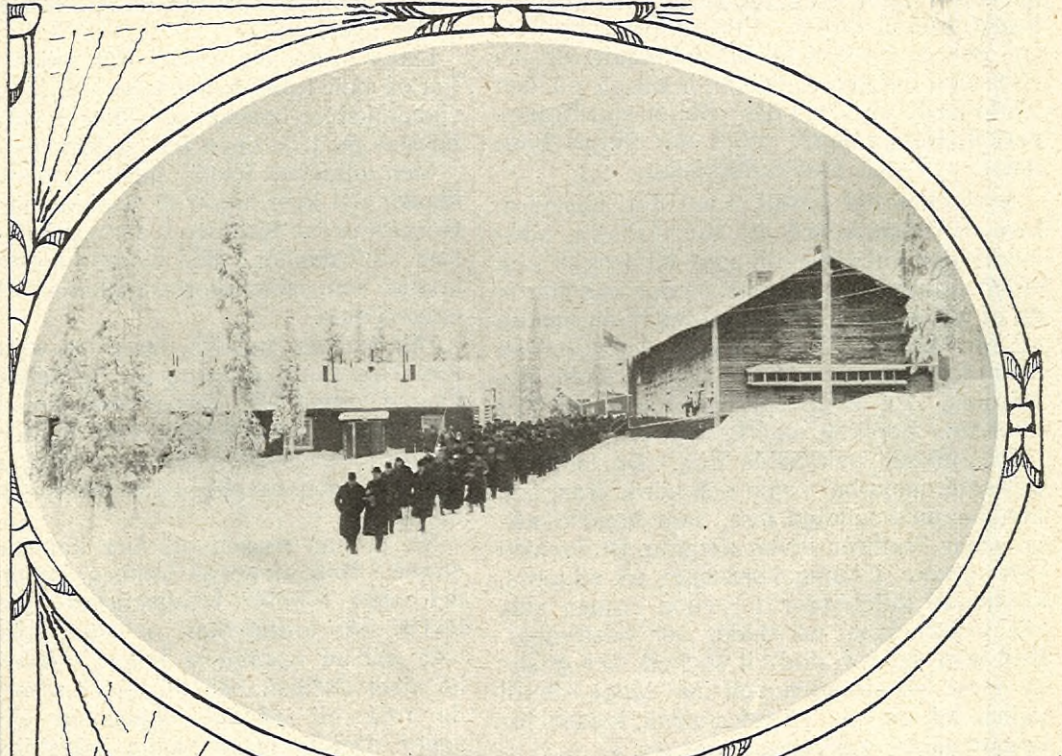
PORJUSFORSEN, RUOTE-kårtje, "Djävulens vattenfall", står sedan någon vecka i statsjänst. Den hvirvel af elementärkraft som sedan oändliga tider stått som ett rökmoln och ett rytande just där det breda, lugna Porjusselet, Lulejaurs sydöstligaste flik, plötsligt suges ned bland kantresta, knifskarpa, svarta klippor, — hela denna varelse af ensligt, skräckinjagande och ansiktslöst majestäi, en

multrande gud för nomader och strykande vilddjur — är nu anställd som kraftalstrare i k. järnvägsstyrelsens och den norrländska grufindustriens tjänst. Dagligen och stundligen har han allt leverera ett visst mått af sin styrka. Resten får han göra af hvar han kan: gömma i det lugna valtnei ofvanför dammen eller slunga ut öfver skibordens

1. Vid Porjus' järnvägsstation. Extratåget, som medförde deltagarne i inspektionen af Porjus' kraftverk. 2. Grupp utanför ställverket af de vid invigningen närvarande representanterna för regeringen, riksdagen, vattenfallsstyrelsen, statsjärnvägarne m. m. 3. På väg att bese

PORJUSFORSEN I STATSTJÄNST

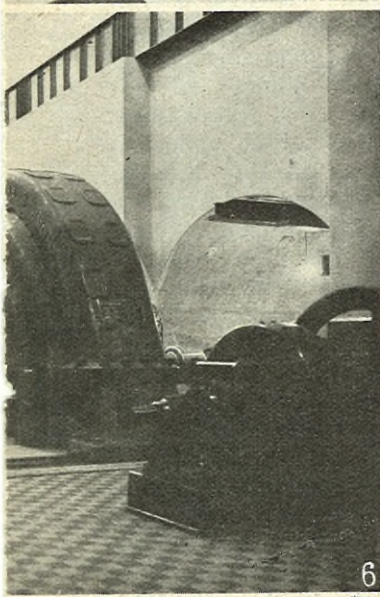
stenklädda krön och spilla i den hvitskummande klyftan. Det händer att klipporna omkring Ruotekårtje inte känna så värst stor skillnad, om han nu famnar och kramar med 37,500 hästkrafter mindre än förut. Det finns mer än så kvar. Men själf bör han märka det!

Låt oss se till hur människorna behandlat Porjusforsen.

År 1910 sulto en del herrar i ett stort besynnerligt konstrueradt hus — det ligger för resten midt i en gammal, för många hundra år sedan tam fors — och beslöto att bygga ett kraftverk i Porjus. —

Porjus var då en punkt på en oerhörd ödemarkskarta. Där fanns ett lappviste nere vid Luleluspen, strax framför selet. Och på backen öfver selet låg en liten grå gård, som ägdes af en nybyggarlapp, Erik Olsson, utanför hvars

fallet. 4. Stora Porjusfallet i sommarskrud. 5. Fallet med ställverket. 6. Den stora maskinsalen 30 m. under jorden, nedsprängd i berget. 7. På väg till ställverket. 8. Vid stora fallet. 9. Porjusfallen i vinterskrud. 1—8. L. Wästfelt foto. 9. Borg Mesch foto.

6

9

gärde hansomadiserande fränder drefvosina renar två gånger om året, från skogen till fjället och åter till skogen. Till Porjus kommo då och då sommartiden turister gående den fem mil långa stigen förbi Abborträsk och Stubbarporten från Gellivare. Efter en rast hos Olsson och en tur ned till fallet fortsatte de ut efter den nyfödda Luleälf för att se på den märkligaste epoken i dess Sturm-und Drang-period, Harsprånget. Eljes var Porjus bara tallar, myr och branta älfbrinkar. —

Kort efter det beslut, som nyss nämndes, kom en ingenjör och ett lag hårdföra, ödemarksvana arbetare dit upp till Porjus och slogo sig ned hos Olssons. Ingen min gjorde de af att spatsera till Harsprånget, än mindre att gå tillbaka till det okända, besynnerliga land, som började vid järnvägen i Gellivare. Tvärtom. De slogo sig ned och drogo fler efter sig. Först 50, så 150, midt i vintern 450.

De stakade och fällde träen. De satte en pustande motorbåt i sjön och körde fram och tillbaka med väldiga lass, som kommo någonskans bortifrån öfver myrarna. De kommo och gingo i långa karavaner på stigarna, knogande jättebördor på egna ryggar och, när vintern kom, på slädar och hästryggar. Rätt som det var stod ett sågverk och gnällde nere vid stranden och inte långt efteråt saltes det upp hus, ett efter annat, kontor, ingenjörsmäss, sjukstuga, baracker. —

En dag lågo blänkande nya räls på den frusna myren och ett fåg kom utan vidare frampustande öfver de hvita vidderna. Men fram på nästa sommar stod där en stationsbyggnad med kajer och magasin, och banan låg lika välbyggd som någon annan i den värld, där det finns godt om järnvägar. Då voro Olssons gård och timmerkojorna i backarna öfvergifna och en stad af röda hus låg på stranden. Femtonhundra människor, hästar och hundar i massor, maskiner af alla slag, rörliga och fasta — forsens röst hördes inte längre annat än som en dof underton i det hela.

Murar reste sig midt i forsens väg. En vinterdag, när han var som klenast, blef han alldeles afstängd från sin stora fåra och fick söka sig ut genom smala rännilar. I hans egen botten sprängdes och borrades. Våldiga block af cement götos bergfast samman med klippan. De restes i höjden, under den kalla tiden skyddade af uppvärmda trähus, som mätte hundratals meter i längd. En dag stod muren färdig, hög som en gammal storstads värn och mer än kilometerlång, klädd med granit, orubblig.

För forsens, den del som människorna än så länge brydde sig om, öppnar sig en djup och murosgräddad gård. I dess fond gapa fyra väldiga svalg med tandrader af järn. Dit in måste det fria, fjällfödda vattnet. Det finns ingen återgång. För första gången på sin färd från isvidderna och de gröna källsjöarna i högfjället möta dessa vågor mörkret, det stjärnlösa, rymdlösa mörker, som döljer människornas syften. Nedåt stupa de i blindo, snyffande och suckande, så att de hårda bergväggarna ge eko. En half kilometer vandrar vattnet här i en tunnel, tills det kommer ut i en sjö med lodräta, släta stränder af betong. Skall det få hvila här, speglade den väldiga kraftverksbyggnadens katedralliknande murar, mot hvilkas fot det slår?

Nej, här först börjar dansen! Åter öppna sig gapande svalg, men trängre och brantare än de första, och djupare, djupare ned i jorden! Genom järnklädda strupar, fem meter i genomskärning, dricker det af människorna hifförda vidundret Lulejaures gröna, kalla vatten. Femtio meter rakt ned störtar det i ett hejdlöst fall och fångas därnere af vid-

undrets inälfvor, ett rörligt hvirflande, vrålande något, som piskar det till skum!

Krafflöst slipper det ur denna hvirvel och glider bort genom mörka schakt — ett dödt vatten, som smyger likt en af Hades floder under hvalfven. —

Långt borta, där bruset från människornas Porjus och från Ruotekårtje inte längre stör vildmarkens, kommer det åter i dagen och förenas med de ännu fria vattnen till Luleälf.

Men därinne, femtio meter under jorden, lämnar det kvar sin kraft. Turbinerna ta den. Generatorerna föra den vidare, spinna den på sina jätteslendor i den väldiga ljusstrålade krypta, som människorna hållat ut i bergets innandömen.

Här samlas, smältes, omsättes vattenkraften. Här suges den upp af de väldiga rötter af kopparträd, som genom kabelschakten slickas ned i berget. Och upp för dessa springer den som gnista, som blix, samlad, jättestark och osynlig, en människornas flinka tjänare. —

Nu är han mogen att åter komma upp i dagen. Högt uppe på brinken, behärskande det vilda, rytande Ruotjekårtjes dunstfyllda klyfta står kraffkyrkan — eller ställverket, som det nu egentligen heter. Människorna ha visat Porjusforsens all nödig respekt, när de rest ett sådant monument öfver sin seger. Det är ingen vanlig industribyggnad de uppfört här, utan ett krafffullt och imponerande hus, hvars torn är krönt med rikets krona till tecken på att det är Sverige, som tagit denna från vildmarkens gränslösa vild eröfrade mark i besittning. — Äfven i husets inre har man gjort allt för att hålla uppe verkets värdighet. Det närmaste den besegrade kraften får att utträta, är att stråla som ljus ur vackra konstnärligt smidda kandelabrar och lyktor.

Porjus under byggnadstidens första hälft var en ständigt stigande ström af mänsklig invasion i ödemarken. Långt ut från centrum stod en kåkstad af små hus, som de gifta arbetarna uppfört åt sig på Porjusgubbens för dryg hyra upplåtna tomter. Därinnanför reste sig staden med förvaltningskvarter, handsgata och ett väldigt antal baracker för ogifta arbetare. Där funnos marketentrier, läsestugor, ett Folkets hus och en biografteater. För att inte tala om alla de spårvägar, landsvägar och stigar, som genomskuro barackerna på älfstranden.

På sistone har strömmen slagit om och börjat gå tillbaka. Och nu, sedan verket är fullbordadt, kriget mot vildmarken avslutadt, besittningen tryggad skall hela invasionshären med all dess tross och bråte snart vara försvunnen. Det Klondyke-liknande Porjus kommer inom kort att vara borta. Barackerna behöfvas på andra håll. Redan har en del af dem förts till Karungi, som världskriget ju förvandlat till ett väldigt trafikcentrum. De tillfälliga villorna i Hagalundsstil på Porjusgubbens ägor bli utan invånare och få väl gå all världens väg för materialvärdet. — Alla de massor af decauillespår och tillfälliga vägar, som behöfdes för arbetet försvinna, om de inte redan äro borta.

Hur ter sig då Porjus, när det kommer i ordning?

Efter en resa genom oändliga myrmarker, be vuxna med låg martall eller fäckta af naken skrafvel kommer du till en prydlig liten station. Du stiger af och ser framför dig Porjusselet med dess väldiga damm. I bakgrunden ställverket. Öfvanför i backen en treflig, rödmålad gård i två våningar. Där finnas gästrum och matmöjligheter af förnämligt slag. Förr var det ingenjörsmäss, — nu är det Porjus' turisthotell. — Du går landsvägen framåt på höjden. Den gamla

bygatan. Nu är den lyst och förnäm. Du går öfvanför ställverks huset och svänger af åt vänster. Där är det bestående Porjus. En liten grupp präktiga villor ligga här, omgifna af trädgårdar och hög tallskog. De äro inte många, men de rymma den ringa arbetsstyrka, som kräfvades för att sköta den kufvade vildmarkskraften, som nu är en lydig tjänare.

Och utomkring växer Lapplandsnaturen igen. Porjus har konstituerat sig som en förnäm representant för kronan Sverige och uppbär sin tribut, men stör inte längre med sin närvaro.

En liten stillsam by midt i väldiga ödemarker. Men från dess midt går långt ut i horisonten och längre ändå ett underligt bindestreck ut i världen. På höga järnstativ i flera rader spänns metallkablar ut öfver vidderna. Högt öfver de små brunrå tallarna resa sig dessa torn, det ena bakom det andra, mindre och mindre i öfverskådligt antal. Milvis stå de i trakter, där ingen ser dem utom ripan i ljungen, falcken i molnen och vargen, som går på jakt i vinternätterna. Kablarna sväfva i den ödsliga, tysta luften, där endast vindens och djurens röster höras. Men långt borta, där Porjusfallet endast varit en hörsägen, nå de fram till mänskoverk igen. Där ligger Gellivare—Malmberget på ett håll och norrut Kiruna, samhällen fulla af dån och rök och arbete. Och där går järnvägen fram, som leder järnet ut till Nordhavet och hela den vida världen.

Kablarna, som nå dit, komma från det afskilda Porjus, där endast fallet dånar i sin ensamhet. Och här, midt i rikedomens och rörelsen ladda de plötsligt ut sin tysta vildmarkskraft. Här fända de tusentals lampor som fördrifva polarnattens mörker och komma norrskenet att förblekna. Här mala de bergen till grus och lyfta jättetyngder utan möda. Här fatta de tag i de väldiga malmågen och skjuta dem blixtnabbt öfver vidderna, som om de vore fjun och spånor. —

Det besegrade Porjusfallet har blifvit mäktigt öfver väldiga områden. Ruotekårtje, Djäfvulens fors, som var en blind, rytande, afsiktslös gud för de svarta klipporna, för storskogen och dess barn och för darrande nomader, härskar nu öfver människornas verk och färdvägar mil efter mil i Nordlandet. Den stora forsens har inte enbart förlorat på sitt nederlag!

ERNST KLEIN.

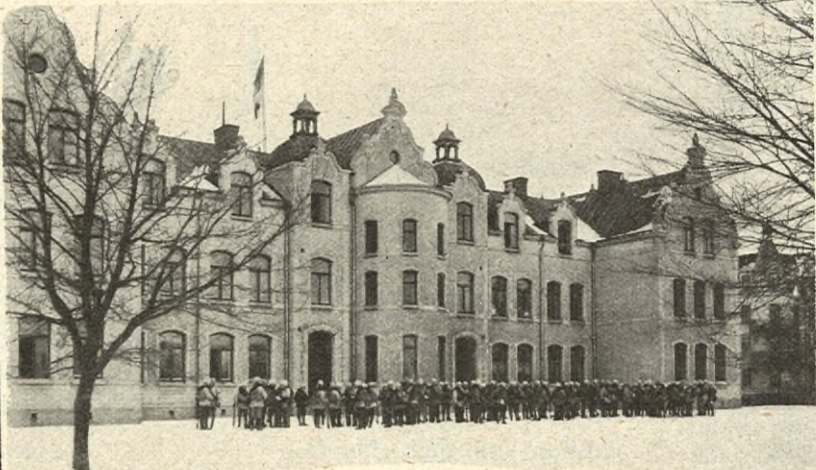
Harfvalotteriet.

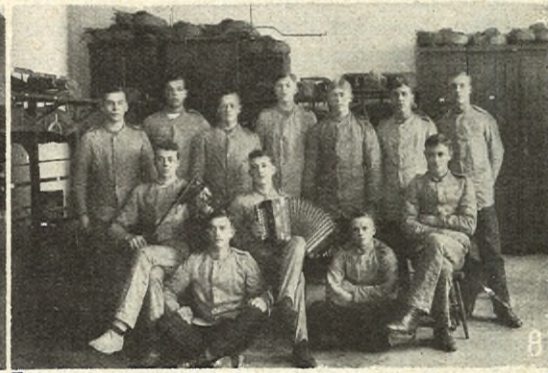
DET AF HUNDRATALS SJÄLF-försörjande kvinnor i Stockholm kända och välsignade S. B. K:s hvilohem på Harfva gård vid Väsby har i dessa dagar slagit ett stort slag för att trygga sin framtid, då det utsläppte de 50,000 lotterna till sitt länge beramade lotteri. Att föreningens medlemmar skola intresera sig för lotteriet, främst för den stora vackra gård de äga sin andel af och som det nu gäller att hjälpa till att göra skuldfri, är naturligt. Men den stora allmänheten bör kunna låta sig intresseras för de vackra och gedigna vinsternas skull. Vinsterna äro 4,000 med ett vinstvårde af öfver 60,000 kr. Hufvudvinsten består i ett möblemang fr. Nordiska kompaniet, värdt 5,000 kr., vinsten därefter af en motorbåt fr. Fritz Eggnell, värdt 3,000 kr., vidare ett pärlhalsband värdt 2,100 och en bordsuppsättning värdt 1,300 kr. från Guldsmedsaktiebolaget, m. m. Lotterna kosta 2 kr. stycket och fås å Allmänna tidningskontoret i Stockholm samt i pappers- och cigarraffärer i Stockholm och landsorten. Lotteriets föreståndare är fröken A. Josefson, och expedition, Skeppargatan 19, Stockholm.

FRÅN DAGSHÄNDELSEBARNAS FILM

VI BJUDA HAR VÄ-
ra läsare några in-
tressanta bilder från
den pågående land-
stormskursen i Norrköping.
Densamma är förlagd till Gu-
staf Adolfskolan i nämnda
stad hvilken bjuder nu som ka-
sern våra fosterlandsförsva-
rare alla bekvämligheter. Se
bild 1. Bilden n:r 2 framstäl-
ler landstormsbefälkursens
förtroenderåd, hvilka, räknade
från vänster, äro: Kantor G.
Vesterberg, Rönö, stadsingen-
jör J. Petersson, Norrköping,
löjtnant Hemming Kellgren,
ordförande och en af
kursens lärare, samt
poliskonstapel J. L.
Andersson, Västervik.
Å bild 3 synes en skid-
patrull, allesammans
käcka och uthålliga
gossar, bild 4 åter-
ger ett af de ljusa
luffiga sjukrummen,
som lyckligtvis upp-
tagas af helt få sjuka,
bild 5 framställer en
patrull, som nyligen
varit ute på nattlig
stridsöfning från kl. 8
e. m. till kl. 6 f. m.
Deltagarne äro från
vänster, stående: hr

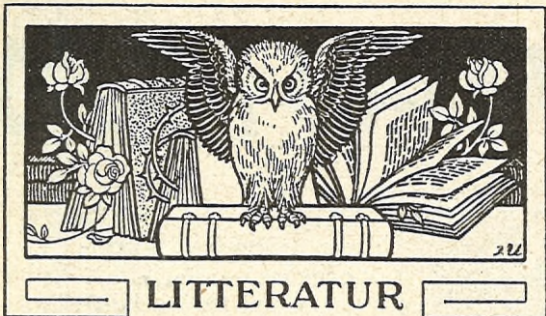

draga att vederkvicka
de trötta landstoms-
männen. — Slutbilder-
na, 9 och 10, äro häm-
tade från Erik Dahlbergs-mo-
numentets nyligen skedda af-
fäckning i Karlskrona; de
framställa, den förra: Gene-
ralmajor Munthe talar vid mo-
numentet, sedan täckelset fal-
lit, den senare: garnisonen
hälsar det nyaffäckta minnes-
märket. — Generalmajor Mun-
the lämnade i sitt tal en skild-
ring af Erik Dahlbergs lif,
karaktär och gärning och ut-
talade ett tack till alla dem,
som bidragit till mo-
numentets resande.
Sedan salut gifvits
och öfriga militära
hedersbetygelser utförts,
överlämnades monumentet till befäl-
havvande amiralen,
konteramiralen Lager-
crantz, hvilken mot-
tog detsamma och ut-
bragte ett lefve för
Erik Dahlbergs minne.
Härefter sjöngs uni-
sont Du gamla, du
fria, hvarpå genera-
len utbragte ett Gud
bevare konungen och
fäderneslandet.

H. Sandberg, Västervik, hr K. Sjögren,
Hjorted, hr S. Karlsson, Loffahammar,
hr J. L. Andersson, Västervik. Knästå-
en: hr B. Berndtsson, Hellestad, hr F.
Berglund, V. Ed, och hr G. Vesterberg,
Rönö. Bild 6 återger några land-
stormsmän i s. k. grötrockar, den 7:de
bilden lämnar en interiör från köket
och den 8:de återger en hvilostund,
hvarvid handklaverets toner få bi-

Sven Hedins krigsbok.

VAD VÅRENS LITTERATURFLOD kommer att bringa af märkliga alster är ännu förborgadt, men dr Sven Hedins 800-sidiga fält-skildring "Från fronten i väster" torde väl ändå bli den bok, som alla skola läsa. Ämnets alljämt hemska aktualitet och författarens liffulla skildringskonst borga här för.

Tack vare de exceptionellt gynnsamma omständigheter, under hvilka dr Hedin fått med egna ögon bevitna den tyska arméns hjältekamp, har han kunnat förläna sina många kapitel den vederhäftighet och detaljrikedom, som undantagslöst utmärka dem. Han har ej behöft tillgripa några fantasiens hugskott eller spela på sentimentalitetens eller den patriotiska bombasmens strängar för att göra sin berättelse fängslande. Verkligheten har öst sitt stoff öfver honom, hvilket han sedan med sitt varma intresse och skarpt iakttagande öga druckit in och omsatt i en ledig och målande skildring.

Boken har som prolog författarens bildfärd genom Tyskland till krigsskådeplatsen; resan är kanske något omständligt beskrifven, men icke förtyllos läsaren af detta stora, tyska landskaps- och stadspanorama, som upprullas sida efter sida, och där i man med förvåning ser, hur befolkningen i det från väster och öster angripna kejsarriket oförtrutet och med orubbadt mod och förtröstan sköter sina plikter, som om ingen fara hotade. Vi ha ju redan tillförne hört berättas om samma beundransvärda heroism, hvilken för öfrigt yttrar sig hos samtliga krigförande länders befolkning, men det hindrar ej vår respekt att sliga upp och göra ställning hvarje gång detta faktum belyses.

När författaren närmar sig fronten och de tyska kolonnernas ändlösa massor vältra fram genom terrängen mot väster, medan deras nall och dag genljudande tramp fyller luften med sitt dofva brus, får skildringen något af tempo maestoso öfver sig. Här möter det oförklarliga: massornas lydighet under den sällsamma makt, som drifver dem att gå mot döden utan knof och oftast utan fruktan.

En ej ringa grad af intresse tilldrager sig naturligtvis de kapitel, hvari författaren berättar sitt möte och sin samvaro med tyske kejsaren. Regenten öfver det stora riket med de många fienderna träder här emot läsaren som den hjältegestalt han är, en modig och förtröstansfull människa, klok, rättänkande och viljefast, utan stötande imperatorslater, men likafullt med detta storvulna öfver sig, som präglar härskaren. Å andra sidan ger författaren också åtskilliga intima drag af hans personlighet, drag, som visa hans älskvärdhet i umgänget, hans enkla vanor, hans äkta tyska humor och först och sist hans djupa religiositet.

Skildringarne af lifvet i fält, som nu följa, förete mycken omväxling och skifta af ljus och skugga; ty detta blodiga krig, så ohyggligt det än är, visar också en mängd mänsk-

ENETRÄD, HÄR VID DEN ENSLIGA
sjö,

som jag älskat i höstar och vår,
min barndom ur bortglömda grafvar
uppstår,

när jag ser huru månen sitt böljande tö
såsom förr kring din skuldra sår,
en bård utaf guld eller snö.

Medan vårsådden mognat till säd,
som på tegarna skördmogen gungar,
det är som jag sofvit i årenas skridt,
sen jag såg dig, enträdet mitt!

— Si, du är mitt signade träd
i den högtid, som hvilar kring barndo-
mens jord,
där du dukar för mofågels ungar
ditt höstliga ödemarkebord.

Som nattviol safrikast gror
i lundarnas dagg vid din fot,
där mulen blir ånga och endoften bor,
min dröm har sin rot.
Ett väsen, som hoppas och tror,
där vandrar sin högtid emot.

liga drag, både rörande och humoristiska. Såväl den tyske som den franske soldaten äro i grund och boten godmodiga, vänliga, artiga människor, fast kriget skapat om dem till vilddjur. Men i främsta rummet ådagalägga de ett hjältemod, som måste bli världshistoriskt.

Skyttegrafvarnas egendomliga värld får man i detalj, eldgifningen från de fruktansvärda skjultvapnen likaså, äfvensom den moderna krigföringen med alla dess tekniska hjälpmedel, hvilkas fullkomning på land, i luft och vatten höra till det 20:de århundradets under; vidare de sårades namnlösa elände på slagfält och i lasarett, som kommer hjärtat att darra och ögat att tåras, medan läkares, sjuksystars och sjukvårdssoldaternas öfvermänskliga ansträngningar att lindra kvalen och rädda åt lifvet hvad räddas kan, visar människokärleken från dess vackraste sida.

I sin helhet utgör dr Hedins bok ett betydelsefullt dokument, skrifvet med oväld, om än, som naturligt är, fylldt af varm beundran för den germanska anden och den germanska hjältestyrkan.

Ett 300-tal i allmänhet ypperliga illustrationer, dels fotografier, dels teckningar, alla tagna eller utförda af författaren, komplettera det märkliga arbetet, som, vi upprepa det, är boken, hvilken alla måste läsa.

E. H-n.

Enen.

När tjädern mot tjärnarna styr
och ögonljus somnat i lid,
när frostmoln vid synranden dröja,
då, enträdet mitt, är din tid!
Jag kommer från hjortronens myr
genom höstdimmans böljande fukt,
jag trasar din spindelväfsslöja
och fyller min hand med din frukt.

Så öppnas all barndomens värld. —
Det doftar af fädernebygd,
när ånyo som förr på min härd
det ångar af enbärens brygd,
och en längesen hänsvunnen värld
får lif uti spiselvråns skygd.
När det skymmer kring fönsterpost
och kvällen därute blir stum,
medan kittelens rökelse gungar,
blir rummet en skogskojas rum.
Det knäpper i väggen af frost,
och den frukten jag rensar åt mor,
som är festkost för mofågels ungar
och för folket, i kojorna bor.

GUSTAF JOHANSSON.

En kvinnlig förgyllare.

ANKEFRU MATHILDA Glasell, som i dagarna fyller 80 år, blef på sin tid Sveriges första kvinnliga förgyllaregesäll, då hon år 1867 erhöill gesällbref från Stockholms handverksförening och samtidigt stora silfvermedaljen för skicklighet och välförhållande. Med brefvet och ett K. M:ts resestipendium å 400 R. Rmf på fickan reste hon ut

till Danmark och Tyskland för att fullkomna sig i sitt yrke. Vid hemkomsten gifte hon sig med en kollega, förgyllare Glasell i Göteborg och stod under ett 36-årigt äktenskap troget vid hans sida som hustru och arbetskamrat. Hon njuter nu ålderdomens ro hos en dotter uppe i Tällberg, Dalarne, men är alljämt så kry, att hon årligen kan företaga resor för att besöka sina andra barn på olika platser i landet.

P. M. för hrr affärsmän.

VINSTEN ÖKAS GENOM

kundkretsens utvidgning. Den billigaste, snabbaste och säkraste vägen att nå nya kunder är

EN ÄNDAMÅLSENLIG ANNONSERING

i därtill lämpliga organ. En annons

I IDUN

har icke blott värde för dagen: den faller i ögonen på köpare än längre tid, ja, i tusentals fall hela året. Landets mest erfarna annonsörer annonsera också därför regelbundet i IDUN.

SJU

dagar i veckan
läses en annons i

IDUN

Husmödrar

som äro praktiska använda

Gahns Skursåpa

till sina diskbänkar, kökskär, golf och allt omåladt.
Henrik Gahns A.-B., Uppsala.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

VECKAN 21—27 FEBR. 1915.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; färserad lök med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med mjuk pepparkaka. Middag: Sjtunga å la Idun; stekt tjäder med brynt potatis och salader; äppelbeignet med vaniljsås.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; glödstekt, rimmad strömming med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: krocketter af stekt kött med tomat- eller champinjonsås och potatis; chokladkräm.

TISDAG (Fettisdag). Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med potatis och ägggröda. Middag: Refbenspijäll med potatis och lingon; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; fattiga riddare; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Makaronipudding med ost; krusbärssoppa.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bifstek med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grönkål med fläskkorf; skorppudding med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; plättar med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Gratinerad kalbringa med potatis; kokta katrinplommon med gräde.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; stekt sill med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med potatis; sagosoppa.

RECEPT:

Färserad lök (f. 6 pers.). 2 stora eller 3 mindre portug. lökar, 1½ lit. vatten, ½ msk. salt, 2 hg. oxkött, ½ hg. kalkkött, ½ hg. späck, 1 msk. mjöl (10 gr.), 1 ägg, ½ msk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar, 2 dcl. gräde, 1 msk. hackade champinjoner. Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 3 dcl. buljong.

Beredning: Löken skalas och förvälles omkr. 15 min., eller tills den är nästan mjuk, då den tagas upp och får kallna. Köttet torakas med en duk urvriden i hett vatten, skäres i bitar och drives tillika med späcket 3 ggr genom köttkvarn. Därefter tillsätts mjölet, ägget, kryddorna samt grädden, litet i sänder, och färsern arbetas omkr. ½ tim. Champinjoner röras i, och färsern afsmakas.

Ett lock skäres ut i lökarna, som urhållas uppifrån. De fyllas med färsern, locket pålägges, och lökarna ombindas med snöre, förut doppadt i hett vatten. Smöret brynes i en

gelatin, 3 msk. vatten, 3 dcl. tjock gräde.

Beredning: Äggen vispas i en kastrull tillsammans med mjölken, kakaon och sockret. Gelatinet sköljes i kallt vatten, upplöses i 3 msk. hett vatten och tillsättes, hvarefter krämen får sjuda öfver elden under kraftig vispning. Krämen upphålles och vispas, tills den är kall, då den till hårdt skum slagna grädden försiktigt iröres. Massan hälls i vattensköljd och sockerbeströdd form och får stå på is 2—3 tim. Då krämen skall serveras, lossas den kring kanten med en spetsig knif och uppstjälpes på glasskål. Garneras med vispad gräde och serveras äfven därmed, om så önskas.

Makaronipudding med ost (f. 6 pers.). 2 dcl. fint sönderbrutna makaroner eller nudlar, vatten, salt, 6 dcl. mjölk, 1 msk. smör, (20 gr.) 4 ägg, 1 dcl. gräddmjölk, 1 tsk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar, 2 msk. parmesanost (eller 1 msk. parmesanost och 2 msk. finhackade och i smör frästa champinjoner).

Beredning: Makaronerna förvälles i lätt saltadt vatten som afslås; färdigkokas därpå i mjölken, tillsatt med smöret. De upphålles på sikt att afrinna och finhackas. Äggen uppvispas med gräddmjölken och nedröras i makaronerna, smeten afsmakas med salt, peppar och parmesanosten (eller 1 msk. ost och 2 msk. finhackade champinjoner). Smeten hälls i en smord och brödbeströdd form och gräddas i vattenbad i ugnen omkr. 1 tim. Stjälpes upp och serveras med ljus champinjonsås och potatis.

Krusbärssoppa (f. 6 pers.). 1 lit. gröna krusbär ell. ½ lit. konserv. sådanna, 2 lit. vatten, skalet af ¼ citron, 1—1½ kkp. krossocker, 2 msk. potatismjöl (30 gr.), 2 äggulor, 1 kkp. strösocker.

Beredning: Krusbärens snoppas, sköljas, sättas på i kokande vatten tillika med citronskalet och få koka tills de äro mjuka. Soppans silas, hälls tillbaka i kastrullen, och krossocker lägges i. Den får åter koka upp, afredes med potatismjölet, utrört i ½ kkp vatten, och får koka 2 min. Äggulorna och strösockret röras i soppskålen till skum, och soppa hälls i under jämn vispning. Den serveras med potatismjölsbakelser eller skorpor. — I enklare fall utslutas äggulorna, men då användes mera potatismjöl.

Gratinerad kalbringa (f. 6 pers.). 1½ kg. gödkalbringa, 1½ lit. vatten, 2 msk. salt (30 gr.), 10 hvitpepparkorn, 1 morot, 5 persiljestjälkar.

Ris: 2 dcl. risgryn, 1½ lit. vatten, 1 msk. salt (15 gr.), 30 gr. smör. Sås: 2 msk. smör (40 gr.), 5 msk. mjöl (50 gr.), 6 dcl. af spadet, salt, hvitpeppar, 3 äggulor.

Till fatet: ½ msk. kallt smör, 3 msk. stötta skorpor, 3 msk. rivnen ost, 2 msk. smält smör (40 gr.). **Beredning:** Bringan torakas med en duk, urvriden i hett vatten, hugges i jämna, vackra bitar, hvilka sättas på i så mycket kokande vatten, att det står jämnt med köttet; skummas väl, och kryddorna, den ansade moroten och de sköljda persiljestjälkarna läggs i. Köttet får därefter saktas koka med tätt slutet lock, tills det är mört, eller omkr. 1½ tim.

Risgrynen sköljas, skällas i hett vatten, sättas på i kokande, saltadt vatten och få koka 15—20 min., hvarefter de hällas upp i durkslag, få rinna af väl och blandas, medan de äro varma, med det kalla smöret. **Till såsen** fräses smör och mjöl 2 min., spadet tillsättes och såsen får koka 5 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna och afredes med äggulorna.

Ett elffast fat smörjes med kallt smör och beströms med hälften af de stötta skorpora, därpå läggs hvarvis kött, ris och sås. Öfversta hvarvet skall vara sås, som beströms med resten af de stötta skorpora, blandade med den rifa osten. Sist öfverhålls det smälta smöret och anrättningen sättas in i varm ugn att gratineras 15—20 min.

SVAR

Ä den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det ofrsta priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturen *Kvi hvardan innehafvarinnan af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.*

Nr 21. Ett sätt vore, om ni ägde medel eller kände någon som kunde förskottera eder mindre kapital, lämna borgen o. l., att inrätta ett spädbarnshem, eller mindre sjukhem. Då ni gjort eder omtöckt som sköterska, kan nog den läkare, under hvilken ni arbetat, rekommendera eder. Ego.

Nr 22. Lämpliga enaktspjäser torde vara »För tidigt», »I telefon», »En räddande ängel», »Mellan bjudningarna» m. fl., hvilka alla erhållas i bokhandeln. Dessutom finnas åtskilliga passande för ändamålet under ti-

Hålsöm. Spetsösöm.

De på **Baltiska Utställningen** exponerade och mycket uppmärksammade arbetena i **SKÅNSK HÅLSÖM** äfvenså ett antal **spetsösömsarbeten** utställas en kortare tid i vår lokal **Hamngatan 16**, Stockholm.

För ärade kunder. börjar **den 1 mars 1915** en afgiftsfri **kurs** i **hålsöm** och **spetsösöm** under ledning af samma skånska dam, som utfört arbetena till Baltiska utställningen.

Hvarje modern **Singer**-familjemaskin är lämplig för dessa arbeten. Anmälningar mottagas i hvarje Singers affär.

Singer Co. Symaskins Aktiebolag.

D. B. C. Flytande Putskräm för metaller.

Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.

Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & Cos A.-B. GÖTEBORG.

Starkt aptitgivande, gifver Apoteket Vasens »Ferrol» de bästa resultat vid blodbrist och allmän svaghet. »Ferrol» är ett Järncaseinpreparat som med lätthet upptages i blodet. På alla apotek till 2 kr. fl.

Med

— 12,877 ex. —

Afton-Tidningens postupplaga ökats på 1 ½ år.

Annonsera!! Prenumerera!!

Ansjovis i Ostronsås

Erkändt bästa inläggning. För finsmakare!

SYMASKINER

—svenskt fabrikat— äro en ovärderlig hjälp i hvarje svenskt hem. Betala sig själfva på kort tid. Obs. i Förmånliga betaltvilkor.

SPRICKER HUDEN

vid kyla, väderleksombyte eller efter rakning, bör huden gnidas med F. Paulis Liljemjölkrème, som utan att efterlämna fettglans upptages af huden och läker densamma. Använd därför

F. Paulis Liljemjölkrème.

Ni kan spara

vid tillredandet af Puddingar, Bakverk etc. utan att kvaliteten försämras, om Ni använder färre ägg och i stället

MAIZENA

Rätterna tillagas mycket billigare, bli dock lika närande med samma utsökta välsmak.

Våra Maizena-recept tillsändes Eder gratis och franko om Ni insänder ett brefkort med påtecknad namn och adress till Corn Products Co., Afd. K, Holmens Kanal 9, Köpenhamn.

Lejon Pantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE & OMSORGSFULLASTE UTFÖRANDE FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

tekn »Amatörteatern», likaså har af Ernst Lundquist utgivits några kortare pjesser under titeln »För sällskapsteatern». Och så var det tabläer. I undertecknad stad hade vi vil en fest till förmån f. Röda Korsets Kvinnoförening en tablå, föreställande »St Göran befriande jungfrun — St Göran står med draget svärd just i beredskap att döda draken, som med öppet gap höjer sig upp mot honom — och den tillvann sig lifligt bifall. En annan tablå för samma ändamål — föreställande Röda korsystern, på slagfältet, förbindande sårade soldater. Medan tablån visades upplästes en anslående prolog.

Ego. — En enkel och mycket rolig en-akts pjäs är »Stackars mamnor», och en annan är »Tosingar». Den senare har i Östersund spelats af amatörer på en basar och den var mycket omtyckt, och därför skulle den passa bäst. Tosingar spelas af 8 personer. Påda pjäserna finnas att tillgå i hvarje bokläda. Trefliga tablåer äro följande: »Hvi suckar det så tungt uti skogen», »Prinsessan Törnros och älfvorn».

Nr 23. Då ni disponerar er tid från kl. 3, kan ni med fördel sköta ett hushåll själf i sommar. Säkerligen kan det gå för omkring 1 ökr. om dagen. För att få en angenäm sommar börja tidigt. Har ni en balkong så plantera först i maj blom-böner och krasse i krukor eller lådor att klåda balkongen med. Innan er familj flyttar, bed om hjälp att koka flera små burkar med kompott, rabarber, torra äpplen, aprikoser och plommon samt apelsinmarmelad, samt tag hem ett förråd af flera sorters hårdt bröd, cakes och skorpor, förvarade i bleklådor. Afskilj två rum det ena med balkongen och läs de andra. Ordna det ena till sof-, det andra till dagligrum. Sätt undan och lägg in alla tunga och stoppa-de möbler, och alla gardiner, draperier och dukar, som ej följa sol. Erätt dem med korg- och andra lätta möbler samt ljusa saker lätt tvät-tade, som ej faller. Det som felas hinna ni arbeta innan sommaren, och så blommor och grönt i glas och vasar, väl skötta, ofta bytta. Släpp sedan in sol och luft fritt dygnet em. Er frukost kan med säkerhet antagas blifva ägg eller Vårgårda gröt, smör, bröd och kaffe. När ni går hem kl. 3 köper ni er mid-dag, t. ex. en kotlett af kalv, gris eller lamm, några skivor salt, kokt kött eller skinka ibland rött dito. Flera sorter lagad mat, att blott värma kan man få på charkuterier. Därtill grönsaker, allt efter tid och tillgång. En påse macaroni bör fin-

nas i ert förråd till ombyte. Efter-rätt har ni i edra kompotburkar om-växlande med färska jordgubbar, hal-lon, melon och andra frukter allt efter årstiden. Beskrifningar till matlagning blir allt för utförligt att lämna, köp Iduns utmärkta kokbok. Från 3 till half 6 hinner ni laga och äta middag, ordna efter den och hvil. Sedan har ni hela aftonen fri att träffa edra bekanta och att bese eder stad eller göra utflykter till lands och vatten. När ni kom-mer hem trött men uppriskad, är ert té med bröd, smör och ost eller mar-melad lagat på några minuter och ni sover härligt i ert af sol och luft badade rum.

Ivi. — Till eder tjänst meddelas ne-dan några »recept» på lättlagade rät-ter:

— Beträffande först sopporna kan man ju visserligen få buljong af varmt vatten och köttextrakt eller buljong-kapslar, hvartill man alltid kan rin-na på någon lättvindig birätt, en pastej, smörbakelse, ett ägg, smör och ost med bröd o. d., men dels blir det för varmt för sommarkaga-rna och dels föga närande (buljong-nämningen). Tag då hellre en fisk- eller köttträtt och efter denna kall fruktkompott eller bär med gräd-de, eller något slags frukt i naturligt tillstånd, eller också en s. k. grönrätt: sparris, kronärtskocker, släpär-ter eller spritade örter, böner o. s. v. med litet rördt smör till. Men några filbunkar kan ni alltid »sätta», det är både bekvämt, godt, nyttigt, och billigt. Fisk vill ni naturligen ogärna själf rensa, men kan ni nog i fiskhandeln få köpa den rensad, färdig att koka eller steka, t. ex. en spätta, sjötunga, aborre o. s. v. Af rött öl eller lax får man ju köpa hur litet som helst. Säsorna äro kanske för besvärliga, men smält smör med ägg eller persilja är utmärkt, till torsk smält smör med litet fransk senap. Aterstå således köttträtterna. Förutom den vanliga kalv-, lamm- och fläskkottletten, biften eller cha-teaubriand, kan användas:

Kottlett af haokadt kalvkött: köt-tet, som köpes malet, uppblandas med hälften af ett vispadt ägg, en matsked grädd, salt, hvitpeppar. For-mas, dopras i resten af ägget samt rivebröd och stekes. I steksmöret en liten sked tomatpuré om man så behagar. Eller kokt litet grädd. Små örter eller stekta potatis, äggstäm-ning, blomkål, böner o. d.

Biff med Hindernissen: biff af in-nanfillet med brynta champignoner, ett förloradt ägg med en urbenad anjo-vis (och litet pickles).

D:o å la Hamburg: en vanlig biff, hvarpå lägges en bit bräckt skin-ka och ett stekt ägg.

Lamkottlett å la exhibition: af franskt bröd skäres en 4—5 cm. tjock skifva, kanterna afskäres så att man af skifvan får en kvadrat, hvilken urgräfväs. Brödbiten stekes i smör, i tomrummet lägges en stekt, befri lammkottlett, sås af smör, tomatpuré, några droppar vin hålles öfver jäm-te brynta champignoner.

Kalfnjure m. äggstämning: nju-ren skäres i skifvor, beströrs med salt, peppar, mjöl, stekes i smör. Ägg-stämning af 1 ägg o. 2 matskedar mjölk, litet salt, en bit smör.

Kokta macaroni med stekt njure: blandadt och tillsatt litet tomatpuré är en god och lättlagad rätt. Sellaerikottletter: 1 litet kokt selleri bakas fint, en skifva fransk-bröd uppjucas i 1/2 decil. grädd, litet riven ost, salt, en liten äg-gula, en tesked smält smör, äggvitan vispad till skum. Blandas. Utta-ges med sked som små kottletter, stekas i smör.

Köttbullar: äro äfven lätt till-lagade af malet ox- och svinkött, ägg, kryddor, en matsked mjölk, ett par stötta skorpor.

Fyllt gurka: En hvit gurka skalas, klyfves, fylles med kalffärs, ombindes, kokas i så litet vatten som möjligt, hvarefter detta afhäl-les, och en bit smör pålägges att smälta.

Kyckling: kan ni köpa ploc-kad och urtagen, den stekes sedan på 20 minuter. Kokt salt, eller kokt rött skinka finns att köpa, godt med ärtskidor eller spritärter.

För öfrigt kan man ha till hands alla möjliga rätter af fisk och kött, grönsaker m. m. om man konserverar dessa och därvid väljer de minsta burkar, som då bli lagom för en per-son. Stek af oxkött, kalv, fläsk, lamm, i form af kottletter eller eljes, kyckling, kött och fågel, äfven i gelé, korf, grönsaker af alla slag, frukt, svamp — allt sådant kan kokas in, och har man ett litet förråd af dylika konserver, är det ingen konst att hushålla ensam. Man kan ju alltid sticka emellan med något ny-lagadt en och annan gång. Hemma kan ni säkert äta för 1,25—1,50 om dagen, i ett pensionat eller liknande för 2 kronor om dagen, men det finns äfven sådana där Ni kan äta för 1,75, eller 50—55 kr. pr månad, och då alla tre målen.

Nr 24. Har nyligen varit i Gäfle och där var det verkligen brist på skickliga sömmerskor.

Jämtländska. — Vid Borby järnvägsstation, ett raskt framåtstående samhälle, beläget i en af Skånes bördigaste trakter, finnes god utkomst för en skicklig dräkt- och klädningssömmerska.

Vidare upplysningar om lägenhet m. m. genom korrespondens med Borby Handelsaktiebolag, Borby.

— Ung bättre dam, som är starkt intresserad för startandet af en fi-nare syateljé erbjuder eder samar-bete å fördelaktig plats i mellersta Sverige. Svar till »Hälften hvar», Stockholm I, p. r. Gunvor.

— I Idun af den 7 febr. frågas hvar ett större samhälle behöfde en skicklig dräkt- och klädningssömmerska och rekommenderas Svenljunga, där ej lär finnas någon bra sådan. Den frågade torde för eventuellt samarbete meddela sig och upp-gifva adress till fröken Toll, 1:a Villagatan 23, Borås.

Nr 25. Undertecknad, som lidit af samma onda som »bekymrad skjulforsörjande flicka», har med utmärkt resultat behandlat händerna sålunda: Tvätta händerna hvarje kväll i kallt vatten och Gahns borlanolintvål, drag af händerna det mesta tvålvattnet samt ingnid händerna rik-ligt af följande sats: 50 gr. glycerin, 50 gr. sprit, 5 gr. citronsyra, väl omskakadt. Torka händerna därefter väl men ej hårdt. Ha mjuka vantar öfvanpå handskarna då ni vistas ute, då det är nödvändigt att hålla händerna varma. H—dur.

Nr 26. En god förtjänst är att sy arbetstjortor till någon bekläd-nadsaffär i närmaste stad. Då ni äfven har lust för skrifning, så tag mot renskrifning eller annan skrif-ning, som ni kanske kan få af läns-mannen i samma trakt.

Jämtländska. — Ni kan kanske erhålla skrifarbete från någon närboende (länsmanskon-tor e. dyl). Eller sy förkläden, enkla blusar, kamkofter, små brick-duk, servietter o. d. och låt någon pålitlig person gå ikring därmed — ni bor kanske i folkrik trakt och då bör det kunna gå. Bor ni nära stad, så mycket bättre, ty då kan ni lättare bli af med åtminstone för-kläden, serveringsmössor och sådant som jungfrur gärna köpa. Småkläder (hel utrustning för baby) kan också löna sig att sy, likaså små barn-klädnader och förkläden. Ego.

— På skrifning eller sömnad går det i allmänhet klenst att tjäna pen-gar. Samla på våren (murklor) som-maren och hösten svamp, konservera den på trefliga burkar och sälj. Det betalar sig bra. Gör sammaledes med all slags frukt och grönsaker. Om ni lägger an på att odla dylika, har ni ju dem så godt som till skänks. Är ni förtjust i hundar så bilda en liten kennel; det är en lönnande af-fär. Gunvor.

Nr 27. Äkta yoghurtsvamp er-hålles och kan beställas per telefon Söder 1158, Sthlm. Äfven erhålles en slags dylika tabletter från apotek. W. Karlin, Sthlm C. A. A apoteket Lejonet i Malmö får ni prof. Metchni-koffs Lactobacilline-glycogéne-tablet-ter, innehållande yoghurtfermentet jämte ett nytt ferment, glycobacter med förmåga att upplösa stärkelse-haltiga ämnen. Ego.

SVEN MATSSON.

Folklichsbild.

För Idun af Linnea. Det var en underlig karl, Sven Mats-son i Värvik, så sade alla, som kände till honom. Inte så att förstå, att han var »knottig» på något sätt, eller att det annars var något fel med honom. Nej, han visste väl reda på sig, och den, som trodde honom »stappad baketter en vagn» bedrog sig storligen. Men folk tyckte, att han var konstig, därför att han kunde se så glad ut, fastän

Kathreiners Maltkaffe

ÄR EN KAFFEERSÄTTNING I ORDETS BÄSTA MENING

Förmärsta vita stängtvål är **Äkta Balsamiska Barnängens Aseptintvål.** OBS. Björnstampeln!

Mannen tilltalas af en Ingen rök utan eld! kvinnas vackra hy. En klok kvinna använder därför det bästa medlet att erhålla en blomstrande hy, näm-ligen F. Paulis Ovicula-ivål.

De samstämmiga lov-ord, som kommit vår firma till del från olika delar av landet, vittna om, att man varit be-låten med våra **goda varor** och **billiga priser.** I vår katalo-g finnes en mängd värkligt värdefulla ny-heter upptagna, och Ni bör icke försumma att förskaffa Eder den-samma. Sändes **gra-tis**, ej fraktfritt. Gör en provrevisition från oss. Ni blir fullkomligt belåten

ÅHLÉN & HOLM, INSJÖN.

Ett parti Hushållshandskar

säljas billigt denna och nästa vecka.

Endast prima kvalitet. **A.-B. Stille-Werner** Biblioteksgat. 9 o. Fredsgat. 5. STOCKHOLM.

Mellin's Food

är bästa kraftnärning för svaga, klens barn i alla åldrar. Bok om barns uppfostring gratis och franko från Mellins Food Depôt, Malmö.

FLYGLAR, PIANINON och ORGLAR,

i konstruktion och kvalitet öfverträ-fade — högsta utmärkelser å flera världsutställningar. Ombud antagas. Begär prisk. från

Kungl. Hofleverantör **A.-B. ÖSTLIND & ALMQUIST** ARVIKA.

Stockholm, Göteborg, Drottninggat. 23. Kungsgatan 15.

Förest. i Stockholm: Musikdirektör Carl Böhlin.

Börja och sluta dagen med ett par minuters gymnastik; de goda följderna därpå ute-blifva icke. Bästa hjälpen härvid är gymn.-häftstängen »Ideal». Leve-reras passande öfverallt. Standard-storleken kostar endast kr. 6:— fraktf. mot efterkr. Uppgif vid beställa. dörrviden. Prospekt på be-gäran. **Th. P. Pålsson, Stockamöllan.**

DET NUMERA FÖRMÄRSTA HVETEMJÖLET ÄR

KRISTALL PATENT

Enastående vinstmöjligheter

LILLSJÖNÄS' BARNKOLONIS LOTTERI

80,000 stycken lotter à 2 kronor = 160,000 kronor. Vinsternas sammanlagda värde = 175,000 kronor 10,000 vinster (= hvar 8:de lott vinner). Ingen vinst understiger i värde 4 kronor, endast ett mindretal understiger 10 kronor.

Dragning före utgången af april 1915.

Bland vinsterna märkas: Fullständig bosättning till 4 rum, kök och jungfrukammare Kr. 9,000. Juvelskrin af snidadt elfenben med smycken Kr. 5,000. »Standaret», oljemålning af Professor G. Cederström Kr. 4,000 Motorbåt Kr. 3,000. Autopiano Kr. 2,300. Bibliotek med bokhyllor Kr. 2,000 o. s. v. Se vinstlistan, som medföljer hvarje rekviderad lott. Insänd rekvisition märkt **X 1** pr bref eller brefkort (ej förskötslikvid) under adress: **Lillsjönäs' barnkolonis lotteri, Artillerigatan 60, Stock-holm.** I den ordning rekvis. inkomma sändas lotterna mot postförskott för lottpriset à 2 kr. st. jämte kostnad för porto och dragningslista. Angif tydlig adress. **Bengt Oxenstjärna.** Lotteriets föreståndare.

Såsongens Dansmelodier

För halsåsongen!

Mot endast **50 öre**

i frimärken eller postanvisning erhålles detta musikhäfte porto-fritt från

IDUNS EXPEDITION, STOCKHOLM.

Tre moderna danser

Prisbelönade i tidningen **IDUN**

musikaliska täfning

1. Jag ville, jag vore. Valse Boston af John Schöning.

2. Eterna. Tango af Adolf Englund.

3. Klappande hjärtan. One Step af Adolf Englund.

Iduns expedition Stockholm

Pris 50 öre

han hade det så bedröfligt ställt, att utens ens hans fattigaste torpare ville byta med honom. Först och främst hade han en käring, som var så sur i ynen för jänman som tre veckor gammal kärnmjöl och därtill ett ifjörn till svärmar, emot hvilken han sig så kallade hin ondes mormor ar en komplett ängel. Därtill satt han i skuld öfver örnen, och lämsnan och fjärdingsman gingo ut och n hos honom som barn i huset. Men Sven Matsson klarade sig, så rodt han kunde, lånade på ett håll och betalade på ett annat, bjöd änsman och fjärdingsman på toddy och bondtolva, när de kommo för att mäta ut hos honom, och var gemyttlig emot dem, som om de varit hans bästa och sannaste vänner i världen.

Gumman och svärmorsgumman hans voro då nästan värre att reda upp än länsman och fjärdingsman. För när han kom hem från stån ibland och var lite vinglig i benen, fräste den ena åt honom som en arg katta och den andra som en ännu argare markatta. Sven Matsson försökte skoja upp dem med att sjunga: »Uti lunden ibland sippor små, där vid bäcken skall min hydda stå,» men utan resultat.

Annars tyckte alla människor om Sven Matsson. Den fattigaste käring han mötte på vägen, bjöd han att åka, och han tog budskickningar till handelsboden om snus och kardedumma och allt, som fanns att få mellan himmel och jord. Vid grindarna stodo barnungarna på vakt, och hur »knalt» det var för Sven Matsson, alltid hade han någon slant i fickan åt dem. Och ungarna hurade, när han för igenom grinden, och Sven Matsson log emot dem med hela ansiktet och glömde länsman och fjärdingsman och de båda markattorna därhemma. Sven Matsson hade en särskild god vän i byn, och det var den nya skolläraren. Till honom gick han ibland om kvällarna och läste tidningar och pratade politik, så att skolläraren många gånger förundrade sig öfver den intelligens, som framlyste ur hans resonemang.

»Du, Sven, sade han en gång vid ett sådant tillfälle, »du är nog inte född till bonde, du.»

»Född bonde är jag nog, men om jag sedan är skapt till en sådan, är en annan fråga,» svarade den andre eftertänksamt.

(Forts.)

BREFLÄDA

REDAKTIONENS BREFLÄDA.

Gum. Att skriva konstladt är förkastligt, men att skildra med en konstlöshet, som gör det hela till ingenting duger lika litet. Höst. Antages för smala spalterna. Petitor. Duger ej. Dorian G. Ganska bra; felet är endast det att vi redan ha liggande ett stort antal dikter, insvepta i sorgedok, och vi vilja inte öka förrådet af svarta varor.

Fula Björn. Ännet har tydligen öfverstigit edra krafter. G. E.-d sjunger. »Och vore än himlen det majestät, som i första bönen jag lärde, den vore ej värdig den hemlighet, som min ungdom och sol förtärde.» Men Idun är mera värdig tycker ni! Knut E. P. Ett tärningskast — ni förlorade spelet! Halvar Hejde. Ni får snart möta »Poeterna» i trycksårtans dräkt. B. A. Antages. W. A. Allt för skissartadt. Motiven skulle behöft mera utarbetning, så att ej läsaren måste gissa sig till det mesta. En ropandes röst. Vi ta inte en så ensidigt affattad artikel, generaliseringen förefaller oss orättvis, då den troligen bygger på ett enstaka fall.

EXPEDITIONENS BREFLÄDA.

Mångårig penumant, Båstad. Pärmen till hufvudupplagan kostar kr. 1.50 och till romanbibl. 50 öre. Nr 33 finnes.

BARNSKÖTERSKA, pålitlig, sjukmning, helst äldre, att sköta 1/2 års barn och tillse 2 stora önskas 1 maj. Betyg, lönepret., helst foto till »Häradshöfdingfrun», Näs, Dalarna.

HURTIG, (musikalisk) flicka af god familj erhåller plats den 1 april som husföreståndarinna hos tjänsteman i södra Sverige. Sökande bör vara kunnig i husliga sysslor, enkel god matlagning samt äga förmåga att göra ett hem på landet trefligt. Alder 25—30 år. Svar jämte foto och lönepret. till »Hustomt» under adr. S. Gumaellii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

TROENDE, BARNKÄR, anspråkslös flicka, som vill vara husmoders verkliga hjälp, får god plats som familjemedl. i troende, vänligt hem. Bör vara fullt kunnig i husliga sysslor, matl., bakn., enkl. sömn. samt van o. intress. af större hushåll o. barn. Två jungfrur finnas och alla bekväml. Sv. med foto, rek. o. lönepret. till »Hemtreffnad», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTE FLICKA med godt sätt, kunnig i finare handarb. samt helst med vana vid exp., erhåller plats i vår. Svar med betyg o. foto till Broderimagasinet, Sköfde.

SJUKSKÖTERSKELEEV. En flicka med högre skolbildning, som ämnar ägna sig åt sjuksköterskekallet, kan få genomgå utmärkt förberedande kurs (minst 6 mån.) å Länssjukhus, med början den 1 april. Svar med skolbetyg o. foto märkt »Länssjukhus», Iduns exp. f. v. b.

Ä EGENDOM I SÖDERMANLAND i närheten af Södertelje får bättre, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning, syltning o. s. v., plats. Tjänare finnes. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsgat. 34, Stockholm.

I VÄSTMANLAND på gränsen till Dalarna vid bruk i godt hem, får bildad, barnkär, enkel, frisk. 20—25 års hushållsvan flicka plats, som är villig hjälpa till med hemmets göromål samt vård af två barn, 4 och 6 år. Medlem af familjen, jungfru finnes. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

PÅLITLIG FRISK FLICKA eller äldre person erhåller plats på landet i mars, för att sköta en flicka på 2 år. Kunnighet i sömnad samt förmåga att deltaga i ett hems sysslor önskas. Svar med uppgift å ref. o. lönepret. till »H. J.», Grästorp p. r.

BÄTTE FLICKA från landet, frisk enkel och anspråkslös, ej under 25 år, kunnig i såväl finare som enkla matlagning, bakning; konservering och handarbete får på våren plats å landegendom i Dalsland nära järnväg. Jungfrur finnas. Svar jämte betygsafskrifter, ref. och löneanspr. till »Landtfrun», Iduns exp., Stockholm.

Husföreståndarinna

sökes för ingenjörsfamilj i Värmland. Familjen består af herre samt 4 flickor ålder mellan 15 och 9 år. Sökande torde vända sig till Fru Jungner, 39 Nybrogatan, Stockholm.

ÖVERSKÖTERSKEPLATSEN å vårdafdelningen af Skaraborgs och Elfsborgs länsanstalt för sinnesslöa, är ledig att tilltråda den 15 nästk. mars. Sökande bör vara fullt kunnig i sjukvård, hafva sinne för barn samt ej vara under 30 år. Begynnelse-lön 500 kr. och allt fritt. Ansökan jämte betyg och rekom. samt fotografi, torde före den 22 d:s insändas till Föreståndarinna, Johannesberg, Mariestad.

SPRÄKKUNNIG, ENKEL FLICKA, villig att hjälpa till i hemmet, får god plats. Svar till »mars», Falun p. r.

HUSFÖRESTÅNDARINNA, bildad, av god familj, fullt kunnig i matlagning och alla inom hem förefallande göromål, erhåller plats hos tjänsteman, änking med minderårig son. Jungfru finnes. Alder omkring 30 år passande. Svar utan foto och goda ref. besvaras ej. Personligt sammanträffande önskvärdt. Endast fullt kompetent göre sig besvär. Svar till »Förtroende», Motala.

BILDAD FLICKA, fullt kunnig i finare och enklare matlagning, erh. plats i 2 pers. hushåll. Jungfru finnes. rek. erfordras. Svar till »mars», Iduns exp. f. v. b.

Vid Vadstena hospital

och asyl blir plats ledig för en öfversköterska att tilltråda den 1 instundande april. Lön 500 kr. pr år samt allt fritt. Alderstillägg efter 2, 5 och 10 års tjänst med resp 10, 20 och 40 % af lönen. Ansökningar åtföljda af vederbörliga betyg skola vara inlämnade senast den 2 instundande mars till Överläkaren, Hospitalet, Vadstena.

Bättre, pålitlig och ordningsvan FLICKA

kunnig i matlagning får plats i officersfamilj (2 pers.). Svar med uppgift å rek. löneanspråk jämte fotografi torde sändas till »1 april 1915» Iduns exp. f. v. b.

Sjuksköterskor

Från den 1:sta april är tjänsten som Landstingets sjuksköterska i Ullared ledig. Lön 600 kr. jämte 100 kr. i hyresersättning och 2 ålderstillägg, hvardera å 50 kr. Äfven är nu genast plats ledig för vikarie under återstående delen af året för liknande befattning i Falkenberg. Lön 600 kr. pr år. Ansökningshandlingar (äfven friskbetyg) torde insändas före 1:sta mars till provinsialläkare J. M. Rhodin, Falkenberg.

För inrättande av

PRIVATSKOLA

motsvarande samskolans 4 första klasser med inalles 15—20 elever i folkrikt, naturskönt stationssamhälle i övre Norrland, sökes tvenne lärarinnor med god karaktär o. god undervisningsförmåga. Rellekerande härå torde med ref. och uppgift å löneanspråk anmäla sig före 1 mars till »Privatskola september» under adress S. Gumaellii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Damer! Biförtjänst!

Treflig och inbringande bisyssla erbjudes damer med god bekantskapskrets genom att upptaga order hos privatpersoner å brändt kaffe i utsökta kvaliteter samt fina tebladninggar. Sv. märkt »Nytta o. Nöje», Sv. Telegrambyrån, Malmö.

För att till våren

medhinnna undervisning i stenografi och maskinskrifning torde anmälan till kurser ske nu. I regel öfverstiger antalet lediga platser vid denna tid antalet sökande.

STENOGRAFYRÅN

Regeringsgatan 31, Sthlm. St. *9822, *9823. Rt. 9822, 8972.

En ung dam,

som med tiden ämnar bli en praktisk husmoder, måste ha god kunskap i modern kokkonst. Den bästa hjälp och vägledning för detta ändamål erhålles genom IDUNS KOKBOK, som innehåller öfver 1,000 praktiskt pröfvade recept till såväl enklare som finare matlagning. Förf. till denna utmärkte kokbok är Elisabeth Östman, förest. för E. Östmans Husmoderskurs i Stockholm. Kokboken försäljes i alla boklädor till ett pris af kr. 5:50, inbunden i vackert klotband, och kan erhållas portofritt från Iduns exp., Stockholm.

PLATSSÖKANDE

20-ARIG FLICKA, erkänt duglig, önskar mot fritt vivre, plats i god familj på landet eller i stad där umgänge finnes. Önskar om tillfälle finnes undervisning i pianospel. Svar till »Annika» Iduns Exp., Stockholm.

ENSAMSTÄENDE 22-ARIG FLICKA kunnig i matlagning, van vid husliga sysslor, önskar plats som husmors hjälp eller att sköta mindre hem. Svar till »Allvarlig landsortsbo», Iduns exp. f. v. b.

ANSPRÅKSLÖS FLICKA önskar plats i äldre familj mot fritt vivre och liten lön, villig hjälpa till med alla göromål. Tacksamt för svar till »E. A. 1915», Jönköping p. r.

SJUKSKÖTERSKEHEMMET U. A. S. anskaffar exam. sköterskor. Allm. 261 82. Riks. Osterm. 1203. Artillerigatan 38 II. Obs.! Andrad adress.

HVEM önskar hjälp i sitt hem af en ung flicka som vistats flera år i Amerika och som har fina betyg från platser därstädes? År något kunnig i sömnad samt talar gärna engelska med barn om sådana finnas. Lön önskas. Svar till »Familjemedlem», Sälén p. r.

ENKEL, ARBEISAM FLICKA önskar plats som biträde på sanatorium eller lasarett, nu eller framdeles. Har förut innehaft dylik plats. Svar till »27 år», Wassmolösa, Kalmar län.

TILL INRÄTTN.-FÖRETAG e. dyl. söker 46-årig dan anst. rutin. bokförelserka o. kassörska, fullt komp. att själfstäm. uppl. föra o. afsluta böcker samt förtrog. i kolumnbokl. o. hvarjeh. skrifförom. Prima ref. A. T. 5239, Riks Vasa 149, Sthlm.

UNG FLICKA önskar plats som husmors sällskap o. hjälp. Är kunnig i alla slags husliga göromål, konservering o. handarb. Ref. lämnas. Lön önskas. Sv. t. »H. E. 20», Iduns exp. f. v. b.

UNG, BILDAD FLICKA, som genomgått hushålls- o. sjukvårdskurs m. m. och är kunnig i ett hems skötande, söker mot fritt vivre (2 pers.) en god familj som husmoders hjälp. Sv. t. »Familjemedlem 21 år», Iduns exp. f. v. b.

PLATS SOM KOKERSKA önskas i närheten af Sthlm den 1 eller 15 maj. Svar till »Ingeborg», Uddevalla p. r. 20-ARIG FLICKA från godt landbrukshem, som genomgått pr. skola och är kunnig i enkel matlagning, något sömnad och handarbete, önskar i vår god plats. Svar emotes tack samt till »Maja», Hallsberg p. r.

HUSHÅLLSVAN, BÄTTE FLICKA önskar plats i familj som verklig hjälp och sällskap. Svar till »Eva», Iduns exp. f. v. b.

I BÄTTE HEM, helst i Sthlm, önskar ung flicka plats som husmoders hjälp och sällskap. Svar till »Smålandsflicka», Solberga p. r.

FLICKA önskar plats på landet som husmoders hjälp. Vill anses som familjemedlem. Svar till »A. B.», Bärfendal.

UNG, ELEMENTÄRE, musik. flicka önskar plats som hjälp och sällskap. Villig att hjälpa till vid läxläsning och skriff. Kunnig i sömnad och finare handarb. Sv. t. »1897», Ystad p. r. BÄTTE, HUSHÅLLSVAN FLICKA, kunnig i matlagning, bakning, syltning o. s. v., söker plats i godt hem som hushållsfröken eller husmors hjälp, där jungfru finnes. Goda betyg. Svar »Wanda 27 år», Iduns exp., Sthlm.

I GODT HEM önskar bättre flicka plats som husmoders hjälp. Har med utmärkte betyg genomgått hushållsskola. Svar till »Familjemedlem 1915», Iduns exp., Sthlm.

BÄTTE FLICKA önskar plats i bildad familj, nu genast eller framdeles. Kunnig i allt inom ett hem förekommande sysslor samt sömnad och handarbete. Svar till »Smålandska», Oskarshamn p. r.

UNG ELEMENTÄRBILDAD FLICKA önskar komma till godt, glad hem på egendom el. dyl. för att mot fritt vivre vara sällskap och hjälp i hush. Kunn. i hushållsgör., sömnad, väfnad. Ref. Svar till »Landtfrun», Tidningskont., Kommandörsгат. 44, Sthlm.

ALLVARLIG FLICKA önskar plats som linnförestånderska på sjukhem sanatorium eller lasarett. Fullt kunnig i sömnad. Fina ref. Svar till »30 år» Simrishamn p. r.

PLATS TILL LANDET som barnfröken önskas af 20-årig flicka med god uppfostran, vana vid landtliv. Referenser önskas och givas. Svar till »3245» Iduns Exp.

17-ARIG FLICKA med realskoleexamen önskar plats i familj, helst i prästgård, att gå frun tillhanda. Kan äfven undervisa mindre barn samt biträda med skrifföromål, om så önskas. Svar till L. Norrman, Östergatan 29, Malmö.

KVINNLIG TRÄDGÅRDMÄSTARE önskar plats till våren. Genomgått trädgårdsskola. Treårig praktik. Utmärkte referenser. Svar till »Trädgård 1915», Ängelholm p. r.

EMMY GIHL (f. d. Sophiasyster) Förmiddlingsbyrå och Sjuksköterskeh. Östermalmsgatan 86, Stockholm, anskaffar examinerade sjuksköterskor och biträden såväl till sjukhus som för privatvård och läkareemottagningar samt uttryr sjukvårdsartiklar. R. T. 152 93. A. T. 211 30.

Kvinnl. gymnastikdirektör önskar plats hos läkare, å instit. el. privat. Fyra års praktik i Tyskland. Äfven van och villig att deltaga i hushållsgör. Sv. t. »Arvedsonist», Bänder.

Ung förfölad flicka som är villig betala för sig, önskar komma i bättre familj på landet, där ungdom finnes, för att deltaga i de husliga göromålen. Vill anses som medlem af familjen. Svar till »21 år», Linköping p. r.

Husföreståndarinna. Plats som husföreståndarinna i bättre hem önsk. af ung fru, kunnig i hvad till ett hems skötande hör. Goda betyg från hushållsskola finnas. Liten lön, enär ett 3-årigt barn önskas medtaga. Svar till »Huslig», Gumaellii Annonsbyrå, Malmö, f. v. b.

Enkel, bättre flicka önskar plats i vänligt hem. Kunnig i hushåll, sömnad och handarbete. Svar t. »Vären eller genast», Ulrichehamn p. r.

En lärarinneplats

vid Smålands Sinnesslöanstalt vid Ek-sjö, kungöres härmed till ansökan ledig, att tilltrådas den 1 sept. 1915. Minimilön 400 kr. med 2 me ålders-tillägg å 100 kr. efter 5 å 10 års väl vittorlad tjänstgöring jämte bostad och fritt vivre. Sökande, som genomgått seminariet för utbildning af sinnesslölära-rinnor, ha företräde. Ansökningar jämte kompetenshandlingar och prästbetyg insändas till Styrelsen för Smål. Sinnesslöanstalt före den 1 maj 1915 under adr. Bjersby, Hult.

Gymnastikdirektör

(Kvinnlig) musikalisk, önskar komma i familj för att gifva massage och gå frun tillhanda. Små pretentioner. Svar märkt »C» Iduns exp. Stockholm f. v. b.

En god hjälp

för en husmoder, som sätter sin stolthet i att ha ett »godt kök», är den moderna IDUNS KOKBOK, som innehåller öfver 1,000 praktiskt pröfvade recept till såväl finare som enklare matlagning. Förf. till denna utmärkte kokbok är Elisabeth Östman, förest. för E. Östmans Husmoderskurs i Stockholm. Kokboken försäljes i alla boklädor till ett pris af kr. 5:50, inbunden i vackert klotband, och kan erhållas portofritt från Iduns exp., Sthlm.

INACKORDERINGAR.

SVARDSJÖ HVILOHEM erbjuder hvilat och hemtrefnad i lugn, vacker trakt af Dalarna. Närmare meddelar fröken Lydia Johnson, Svärdsjö. Riks 29.

DAM erhåller obemärkt inackordering hos sjuksköterska på landet i södra Sverige. Svar »X 75» Iduns Expedition Stockholm.

INACKORDERING för en flicka kan erhållas på nyåret med delakt rum hos fru Maria Planting-Gyllenbåga, Artillerigat. 28 A. III. Allm. tel. 22223

Hushållselever

mottagas 15 april, 1 juni (endast en) och 15 juli. 225 kr. för tre månader. Öfverstinnan A. Hyltén-Cavallius, född Frick, Sandvik, Smål. Burseryd.

UNGT, FINLÄNSKT PAR önskar från den 1 mars för längre tid hyra ett rum med eller utan måltidsinack, i bildad, anspråkslös stockholmsfam. Sv. t. »Svenskt Hem», Iduns exp.

Konvalescenthem för barn

beläget 300 fot öfver hafvet i skogrik trakt vid Boråsbanan, mottager klens o. friska barn för rekreation. De som önska deltaga i vårtermi-nens skolundervisning torde snarast låta anmäla sig. Barn mottagas under ferierna. TYRA RINMAN, utex. sjuksköterska. Adr. Onnered; Landveter

Kvinnliga trädgårdselever

mottagas vid Fredrika-Bremer-Förbundets Fruktodlingsskola d. 15 mars. Närmare underättelser genom föreståndarinna adr. Apelryd, Båstad.

Till den nyfödde.

komplett med alla tillbehör i 3 omg. och elegant utförande tillverkad utslutande af bästa kvalitéer. Förfordadt af läkare. Pris 8 kr. Standardkartongen 10 kr. Firma Y. W. Norén, Eskilstuna.

Kvinnliga platssökande och lediga platser

såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de festa annonsbyråar i riket eller insändas direkt till

Iduns Annonskontor, Stockholm.

ANNONSR skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

BARNVÅRDARINNA, kunnig och van att undervisa i kvinnlig slöjd, läxor m. m. med godt sätt, frisk, stadgad och pålitlig, får plats på större barnhem (elektr. ljus, korkm.) i april begynnelselön 400 kr. pr år, trefl. rum o. vivre, barnens ålder 3 och 15 år (biträde finnes). Goda ref. fördras. Svar med betyg och åldersuppge. före 1:sta mars till Föreståndarinna, Barnhemmet, Gellivare.

FLICKA, villig biträda vid barnvård, strykn., sömnad och handarb., får plats som barnfröken i stilla prästfamilj. Jungfru finnes. Nödig uppgifter samt lönepret. und. adr. »Hjälpsam familjemedlem», Jordberga (Skåne).

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage
o. Pedagogisk Gymnastik,
medför enl. kongl. maj:ts medgifvande
samma komp. o. rättigheter som en
kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. Dr J. Ar-
vedson, adr. Odengat. 1, Stockholm

Med. Dr E. Kleens

(ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgym-
nastik (för damer) börjar den 1 okt. kl.
10 f. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan,
2 tr. upp. Prospekt begäres stående un-
der adress Engelbrektsgratan 43 B, 11.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga
elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Göteborgs Gymnastiska Institut,
längsta och fullständigaste
specialkurs i
Sjukgymnastik och Massage,
— Begär utförligt prospekt. —

Kurs i Massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNAS-TIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt.

Inga gråa hår
erhåller den, som använder den sedan
öfver 30 år öfver hela världen välkända
Royal Windsor
(giftfri)
Intet färgämne. Försändes diskret,
kr. 5 + porto.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

OATINE
är ren hafreextrakt.
För dålig mage ordi-
neras hafregröt; för
dålig hy Oatine
hafrecreme, som re-
nar porerna, aflägs-
nar fräcknar och fin-
nar samt gifver hu-
den ett ungdomligt friskt utseende.
Akta Oatine-Creme i hvit burk med
grönt lock: pris 1.50; 4-dubbelt inneh.:
3.—. Oatine-Snow 1.50. Finnas öfverallt
samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11.
Birgerjarlsgr. 16 o. Drottningg. 63, Sthlm.

Östermalms Förlösningshem,
12 Floragatan 12, 4 tr., hiss, Stockholm.
Rikstel. 97 56. Allm. Tel. 97 56.
Fritt val af läkare och akuschörskor.
Referenser till följande herrar läkare: Erik
Ahlström, Edv. Alin, Emil Bovin, Hj.
Forssner.
Prospekt sändes på begäran.
HILMA FREDLUND, Föreståndarinna
Rikstel. 90 12. Allm. Tel. 12 50.

Porträtt
och miniatyrer af framstående målare,
samt öfriga konstföremål af verkligt
värde köpas till högsta pris.
G. KRANTZ, Stockholm.

Turkiska badet,
i Malmörgebadet är öppet hvarje tors-
dag för damer. Yppersta medel
för bibehållande af smärt figur och
fin hy. Badet är angenämast, om
man är flera i sällskap. Pris kr. 1.50.

**Ingen
välklädd dam**
kan numera ursäktas, om hon vi-
sar sig med öppen blus eller kjol,
när det finnes en tryckknapp, som
kan förhindra detta.
Använd därför
Säkerhetsstryckknappen
"KLETTE"
och man riskerar aldrig, att kläd-
ningen går upp.
Alla välsorterade affärer föra
Säkerhetsstryckknappen "KLETTE".

**H.G.SÖDERBERGS
IMPORT A.B.**
**1MA ANTRACIT,
HUSHÅLSKOL
& KOKS**

Riks- o. Sthlmstel. Namnanrop. Begär endast Söderbergs Kolimport.

**Utmärkta organ
för annonsering i landsorten
äro följande tidningar:**

- Arvika:** Arvika Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Gefle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Helsingborg:** Helsingborgs Dagblad.
- Hernösand:** Hernösands-Posten.
- Hudiksvall:** Hudiksvallsposten.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Nya Wermlands-Tidningen.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöta Correspondenten.
- Lund:** Lunds Dagblad.
- Lysekil:** Lysekils-Posten.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
- Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Söderhamn:** Helsingen.
- Södertelje:** Södertälje-Södertörnsposten.
- Uppsala:** Uppsala.
- Västervik:** Västerviks Veckoblad.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växiö:** Smålandsposten.
- Visby:** Gotlänningen.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund:** Jämtlandsposten.

**E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola
och Flickpension i Stockholm,**
adr.: Artillerigatan 6, 2 tr. emottager elever till en 3 månaders Husmoders-
kurs den 1:sta Mars, hvartil anmälningar nu emottagas. Prospekt med
muntliga referenser på begäran. Allm. Tel. 289 40.
Riks Tel. 118 86.

Kurs i trädgårdsskötsel vid Rösjö-Skolan.
Kvinnliga elever mottagas i trädgård och småbruk april—oktober. Pr.
och teor. undervisning. (Elev får åhöra landbruksskolans ordin. föreläs-
ningar i de naturvetenskapliga, jordbruks- o. husdjursämnena. Prosp. på beg.
Ruth Rösjö, Hagaberg pr Jönköping.

Helsingborgs Husmoderskola,
Drottninggatan 13. Rikstel. 1956
börjar ny kurs den 1 mars. Teoretisk och praktisk undervisning i finare och
enkla matlagning, bakning, konservering och alla inom ett hem förekom-
mande göromål samt handarbete och linaömnad.
Prospekt och upplysningar på begäran.
Lektioner i Linnesömnad,
även blusar, underkjolar, sportskjortor och barnkläder.
Elever mottagas dagligen.
Karin Egnér. Eva Egnér.
R. T. 35 30. Sibyllegatan 36, Stockholm. A. T. 210 04.

Edla Carlssons Privathotell rekommenderas. Elektr. belysning och Rikst. i alla
Rum. Rum fr. 2 kr. Frukostar o. Super serveras. Birgerjarlsgr. 8, Stockholm.
(röd, grön o. gul spåravn stannar vid porten). Riks. 44 01, 72 59. Allm. 125 59, 195 19.

Enastående vinstmöjligheter! Gedigna vinster!

**Jämt-
slöjds LOTTERIET** för
kulturella mål
i Östersund.
har sin andra dragning den 17 mars 1915.
Bland vinsterna märkas: **Hallmöbel i brännlaccerad furu** med
plattsärningar (liknande den af Jämtslöjd å Baltiska utställningen utställda,
och som därtill tillvann sig odeladt erkännande.) **Pianino, Kabinettmö-
bel, Kaffeservis** af äkta silver, **Salongsbyrå** o. s. v. Se vinstlistan.
Serielott å 8 kr., klasslott 2: 25 hos lotteriets kollektörer samt hos
Jämtslöjdslotteriets exp. i Östersund.

Joh. Lundström & Co A.-B.
KUNGL. HOFLEVERANTÖR.
Prima Antracit
HUSHÅLSKOL • COKES • BRIKETTER
Begär vid telefonering å Riks och Allm. *endast*
"Lundströms".

TÄRNA Kvinnl. Folkhögskola
I Salatrakten. Kurserna börja 25
april. Rum och kost ca 35 kr i
mån. Friplatser och stipendier
intill 75 kr.). **Bästa lärarekräf-
ter. Tidsenlig utrustning.**
Prosp. från Rektor Bosson, Tärna.
Husmodersskola
Huslig ekonomi och lantushållning
Slöjd Praktiskt skolkök, eget mejeri och smi-
bruk. 4 mån. kurs. Kursavgift 30 kr.
för kvinnliga elever med god under byggnad
som önska **ökad allmänbildning** eller fö-
seminarium, uti **skolköksarbete**, vid sjuk-
hus, i **social** verksamhet e. dyl. undervisning (med viss valfrihet) i bl. a.
Svenska, språk, bokföring, kulturhistoria, samhällslära, fysiologi. 3 mån. kurs.
Kursavgift 30 kr. Friplatser. Stipeudier. Se f. ö. ovan.

HUSMODERSKOLAN
i KARLSTAD.
Matlagningskurser, omfattan-
de 6 veckor eller 3 mån. taga sin
början d. 10 Mars. Kortare spe-
cialkurser i finare matlagning,
uppläggning och borddukning.
Helinackordering kan erhållas
inom skolan.
Prosp. på begäran. Rikst. 812.
Nancy Enwall.
SYKURSER.
Elever emottagas i all slags kläd-
ningsömnad. Även barnkläder. Obs!
Eleverna sy sina egna arbeten. Under-
visning meddelas äfven i hemmen.
Fru Höglund, Karlavägen 46, IV tr.
Tel. Östern. 2838.

Tandteknikerkurs.
Assistent W. Johnsons kurs börjar
åter den 15 mars. Anmälningar sna-
rast. Malmkillnadsgat. 60, Stockholm.
Trädgårdskurs för kvinnor
anordnas å
Folkhögskolan Hvilan
15 april — 15 oktober, afsedd för
dem, som vilja lära sig att på egen
hand sköta trädgårdar vid villor och
landt gårdar.
Kursen ledes af trädgårdsmästaren
fröken E. Bussler.
Prospekt sändes genom fru Malin
Holmström-Ingers, Hvilan,
Åkarp.
Referenser: Direktör C. Dahl, Ahl-
narps trädgårdar, Åkarp.

**Göteborgs
Skolköksseminarium**
Göteborgsskolan, Molinsgatan,
Göteborg. Rikst. 7613.
Upprättadt af Göteborgs folkskole-
styrelse. Åtnjuter statsbidrag. Ut-
bildar skolkökslärarinnor. Kursen på-
går 3 terminer. Kursafgiften 75 kro-
nor. Ny kurs börjar i aug. 1915.
Ansökan ställes till styrelsen för
GÖTEBORGS SKOLKÖKSSEMINARIUM
och bör vara inlämnad före 1 maj 1915.
Prospekt genom föreståndarskan
Fröken Alma Peterson.

Damernas Bok
om
Skönhetsvård
65r läsas af alla damer
Pris kp. 1: —.
Albert Bonniers förlag.
Finnes i alla boklädor

Ferrin
Fås på apoteken
Bästa järnmedel
Utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

**Crème de
Cholepalmine,**
utmärkt antiseptiskt
hudmedel,
säljes i tuber å 40
öre hos Herrar
Speceri-, Färg- och
Parfymhandlande
m. fl. samt å
Apoteken.

**DIAMANT
TVÄL**
Om det under vanliga omständig-
heter är orätt är det nu ett brott
att gynna utländsk industri. Bort
importerade varor, nu då arbetsför-
tjänst så väl behöves af Sverkar!
Underslöd **Svensk** industri, ty
därmed gagnar Ni Eri land och skaf-
far arbetsförjänt å Sverkar!
Köp ej engelsk tvättvål, när Ni
kan få lika god **SVENSK** till samma
pris!
HAPPACHS SÄPFABRIKS A.-B.
Malmö & Stockholm

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.
Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalgat. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.
Deposition } 4 1/2 %
Kapitalräkning }
Sparkasseräkning 4 %
Fondafdelning. Kassafack

**BRUNKEBERGS-
TEATERN**
Alltid veckans
bästa nyheter!
**Idun utgitves denna vecka
i A och B.**

